व्याँस गाउँपालिका राजपत्र

खण्डः... ४ संख्याः... ४ मितिः २०७७/१०/२५

भाग-२

योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना

नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई अनुसूचि ८ बमोजिम एकल अधिकार र अनुसूचि ९ बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार हुने व्यवस्था गरेको छ । सो व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ उपदफा (२) को खण्ड (छ) मा स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना सञ्चालन कार्यान्वयन तथा नियमन सम्बन्धी अधिकार रहेको छ । सो अनुरुप व्याँस गाउँपालिकाको प्रत्येक वडा बस्तीहरुमा विकास निर्माणका क्रियाकलापहरु छनौट, प्राथमीकरण, सञ्चालन, कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन गरी दिगो विकासको अवधारणालाई टेवा पुर्‍याउने लक्ष प्राप्त गर्ने र योजना कार्यान्वयन अनुगमन तथा नियमनमा सहजता पुर्‍याउन गाउँपालिकाबाट स्वीकृत योजना हरुकोसञ्चालन, उपभोक्ता समिति गठन,परिचालन सम्बन्धी कानून बनाई कार्यान्वयन गर्न वान्छनीय भएकोले,स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम बनेको व्याँस गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा (४) बमोजिम व्याँस गाउँपालिकाले **योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि,**२०७७गाउँ कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** १) यो कार्यविधिको नाम **योजना तर्जुमा,कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि,** २०७७रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

(क)“ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।

(ख) “सभा” भन्नाले व्याँस गाउँपालिकाको गाउँ सभालाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “कार्यपालिका” भन्नाले व्याँस गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) “कार्यालय” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई बुझाउँछ । सो शब्दले वडा कार्यालय समेतलाई बुझाउनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
व्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

(ङ) "पूर्वाधार" भन्नाले सडक, बाटो, ढल, भवन, सिंचाई, पुल, खानेपानी संरचना, सडक पेटी, सार्वजनिक पार्क, रंगशाला, ल्याण्डफिल्ड क्षेत्र, सरसफाइ केन्द्र, सार्वजनिक भवन र सांस्कृतिक सम्पदाहरु लगायत भौतिक संरचनाहरुलाई सम्झनु पर्छ ।

(च) "आयोजना" भन्नाले कुनै भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यक्षेत्रमा निश्चित अवधि र लगानी रकम तोकीनिर्धारित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको व्यवस्थित क्रियाकलाप सम्झनु पर्छ ।

(छ) "कार्यक्रम" भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको क्षेत्रगत वा बहुक्षेत्रगत आयोजनाहरूको संयोजित रूप सम्झनु पर्छ ।

(ज) "योजना" भन्नाले समग्र विकास निर्माण सम्बन्धी तयार पारिएको आवधिक गाउँ विकास योजना, बार्षिक गाउ विकास योजना, गाउ सडक गुरूयोजना र विषयगत गुरूयोजना आदि सम्झनु पर्छ ।

(झ) "उपभोक्ता" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने आयोजना सञ्चालन हुने क्षेत्र भित्रका लाभग्राहीलाई सम्झनुपर्छ ।

(ञ) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने लाभग्राहीहरूको समूहले कुनै आयोजनानिर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि आफूहरू मध्येबाट निश्चित प्रक्रियाबमोजिम गठन गरेको समिति सम्झनु पर्छ ।

(ट) "अध्यक्ष" भन्नाले योजना कार्यान्वयन गर्न गठन गरिएको उपभोक्ता समितिको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "पदाधिकारी" भन्नाले उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "सदस्य" भन्नाले उपभोक्ता समितिका सदस्यलाई जनाउनेछ र सो शब्दले उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई समेत जनाउनेछ ।

(ढ) "गैरसरकारी संस्था" भन्नाले यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम स्थापनाभएका र स्थानीय निकायको परिषद्बाट आफ्नो कार्यक्रम स्वीकृत गराई गाउपालिकासँग समन्वयराखी कार्य सञ्चालन गर्ने गैह्र नाफामूलक संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ण) "टोल विकास संस्था" भन्नाले जनचेतना सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण, सीप विकास, बचत, कर्जा परिचालन, समावेशी विकास र सशक्तीकरण गर्ने उद्देश्यले निश्चित प्रक्रिया अवलम्वन गरी प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएका संस्था तथा गाउँपालिकामा सूचीकृत भएका समुदायमा आधारित संस्था सम्झनु पर्छ ।

(त) "सम्झौता" भन्नाले आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन गर्नको लागि कार्यालय र उपभोक्ता समितिबीच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामालाई जनाउनेछ ।

(थ) "ठूला मेशिनरी तथा उपकरण" भन्नाले वातावरणलाई अत्यधिक ह्रास पुर्‍याउने प्रकृतिका ठूलामेशिनरी, उपकरण (बुल्डोजर, एक्साभेटर आदि) र श्रममूलक प्रविधिलाई विस्थापित गर्ने खालकामेशिनरी तथा उपकरण सम्झनु पर्छ ।

(द) "सामाजिक परीक्षण" भन्नाले सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७बमोजिम स्थानीय तहको योजना, नीति, कार्यक्रम, आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले आर्थिक,भौतिक तथा सामाजिक विकासमा गरेको समग्र योगदानको लेखाजोखा, विश्लेषण र मूल्याङ्कन कार्य सम्झनु पर्छ ।

(ध) "सार्वजनिक परीक्षण" भन्नाले सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि २०६७बमोजिम स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, बजेट(आम्दानी)तथा यसबाट प्राप्त नतिजा, उपलब्धी र खर्च आदिको बारेमा सरोकारबालाहरू बीच जानकारीगराउने, लेखाजोखा गर्ने र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

(न) "सार्वजनिक सुनुवाई" भन्नाले सरोकारवाला निकाय, सर्वसाधारण नागरिक र स्थानीय तहकापदाधिकारीहरू बिच सार्वजनिक चासोको विषयमा सार्वजनिक स्थलमा खुला छलफल गर्ने र कार्यक्मको सुनवाई गर्ने प्रक्रियालाई सम्झनु पर्छ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

३. **कार्यविधिको उद्देश्य** : यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) गाउँपालिकाका सबै प्रकारका स्रोत र साधनलाई उद्देश्यमूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी रजवाफदेहीपूर्वक खर्च गर्ने पद्धति निर्माण गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।

(ख) गाउँपालिकाको स्रोतलाई प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा लगानी गर्ने आधार र प्रक्रियाबारे स्पष्टगराउने ।

(ग) आयोजना व्यवस्थापन, बजेट निकासा र खर्च प्रक्रियालाई सरलीकृत गर्दै आयोजना कार्यान्वयनमासहजीकरण गर्ने ।

(घ) आर्थिक व्यवस्थापन प्रणालीलाई अनुशासित र वित्तीय कुशलता हासिल गर्न सघाउ पुऱ्याउन लेखा,लेखापरीक्षण र प्रतिवेदन प्रणालीलाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने ।

(ङ) स्थानीयस्तरमा सुशासन कायम गर्न पारदर्शिता र उत्तरदायित्वसम्बन्धी व्यवस्थाको प्रवर्द्धन गर्ने ।

(च) गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता, आयोजना व्यवस्थापन, अन्तरनिकाय समन्वय र सेवा प्रवाहमादक्षता अभिवृद्धि गर्ने ।

(छ) सहभागितामुलक योजना प्रक्रिया अवलम्बन गर्दै योजनाबद्ध विकासका माध्यमबाट स्थानीयआवश्यकताको प्राथमिकिकरण, कार्यान्वयन, सञ्चालन एवम् व्यवस्थापन गर्न स्थानीय जनतालाई प्रोत्साहनगर्ने ।

(ज) समावेशी विकासको अवधारणा बमोजिम लक्षित समूह र क्षेत्रलाई मूलप्रवाहीकरण र सशक्तीकरण गरीसमावेशी विकासलाई संस्थागत गर्ने ।

(झ) सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट अति विपन्न र विकासमा पहुँच नभएका परिवारलाई उनीहरूकोक्षमता बढाउँदै विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गर्ने ।

(ञ) ब्याँस गाउँपालिका भित्र निर्मित पूर्वाधार विकासका संरचनाहरुको नियमित रुपमा व्यवस्थित मर्मत सम्भार गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु रहेको छ ।

४. **कार्यविधिको कार्यक्षेत्र** :गाउँपालिकालाई संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने वित्तीय सामानीकरण अनुदान, संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने राजश्वबाँडफाँड अनुदान,सशर्त अनुदान, विषेश अनुदान कार्यक्रम वाआयोजनागत बजेट, विकास साझेदार, अन्य निकायबाट प्राप्त हुने सबै प्रकारका अनुदान, गाउँपालिकाको आन्तरिक आयबाट प्राप्त रकम, वित्तीय संस्थाहरूबाटप्राप्त ऋण लगायत अनुदान परिचालन एवम् व्यवस्थापन गर्नु यसकार्यविधिको कार्यक्षेत्र हुनेछ ।

योजना, कार्यक्रमको योजना तर्जुमा, छनौट, सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन,मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन, मर्मत सम्भार कोष व्यवस्थापन, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता र वित्तीय सुशासन जोखिमन्यूनीकरण लगायतका सबै व्यवस्थाहरू यसै कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

परिच्छेद २

बर्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया

५. बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमाका आधारहरु : गाउँपालिकाले बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा निम्न बिषयहरुलाई आधार लिनु पर्नेछ ।

१)नेपालको संविधान ।

२)दिर्घकालीन सोच ।

३) संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना ।

४) स्थानीय तहको मध्यकालीन खर्च संरचना ।

५) दिगो विकास लक्ष्य ।

६) विकासका अन्तरसम्बन्धित बिषयहरु ।

७) नेपाल सरकारले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताबाट सिर्जित दायित्वहरु ।

८) संघ र प्रदेश सरकारले अबलम्बन गरेका अन्य आर्थिक नीतिहरु आदि ।

९)राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ ।

१०)अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ।

११)स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ।

१२) स्थानीय तहको बार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित) ।

१३) संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेका निती, कानुन तथा मापदण्डहरु ।

१४) स्थानीय तहमा वजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरणसम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ ।

१५) सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ ।

१६) अन्य साधन स्रोत ।

६.बार्षिक योजना तथा वजेटका प्राथमिकताहरु : गाउँपालिकाले बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा गर्दा निम्न बिषयलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

१) आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने ।

२) उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने ।

३) जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने ।

४) स्थानीय सहभागिता जुट्ने, स्वयम् सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने ।

५) स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने ।

६) महिला, बालवालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने ।

७) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिबृद्धि हुने ।

८) दीगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउ पुर्याउने ।

९) भाषिक तथा साँस्कृतिक पक्षको जगेर्ना र सामाजिक सद्भाव तथा एकता अभिवृद्धिमा सघाउ पुर्याउन ।

१०) स्थानीय तहले आवश्यक देखेका अन्य बिषयहरु ।

७. बार्षिक विकास योजना तर्जुमा गर्दा ध्यान दिनुपर्ने बिषयहरु : गाउपालिकाले बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा गर्दा निम्न विषयहरुमा ध्यान दिनु पर्नेछ ।

१) संघ र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समय सीमा र प्रकृयासँग अनुकुल हुने ।

२) आवधिक विकास योजना र मध्यकालीन खर्च संरचना अनुसार प्राथमिकताकाबिषयहरु ।

३) वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् व्यवस्थापन ।

४) सुशासन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण र लक्षित वर्गको सशक्तिकरण गर्ने जस्ता विकासका अन्तरसम्बन्धित बिषयहरु ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

५) समाजका सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायको अधिकतम सहभागिता सुनिश्चित गर्ने बिषयहरु ।
६) अन्तर स्थानीय तहको योजना कार्यान्वयनमा सघाउ पुग्ने बिषयहरु ।
७) विषय क्षेत्रगत तथा भौगोलिक सन्तुलन कायम गर्ने पक्षहरु ।

८.योजना तर्जुमाका प्रक्रिया तथा चरणहरु : १) गाउँपालिकाले बार्षिकगाउँविकास योजना तर्जुमा गर्दा अनुसूचि–१ मा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्नु पर्नेछ ।

२) गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको लागि आवश्यक पर्ने आय व्ययको प्रक्षेपण गरिएको तथ्याङ्क सहितको विवरण राजस्व परामर्श समिति र वजेट तथा स्रोत अनुमान समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाबाट निर्णय गरी संघीय अर्थ मन्त्रालयमा अनुसूची–२ बमोजिमको ढाँचामा पठाउनु पर्नेछ ।

३) गाउँकार्यपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालन गर्ने विकासका क्रियाकलापहरुलाई निम्न अनुसार विषयगत क्षेत्र तोकी कार्यपालिकाका सदस्यहरुलाई विषय क्षेत्रगत जिम्मेवारी दिनु पर्नेछ ।

(क)**आर्थिक विकासः** यस क्षेत्र अन्तर्गत कृषि, पर्यटन, उद्योग तथा वाणिज्य, सहकारी, वित्तीय र रोजगार जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

(ख)**सामाजिक विकासः** शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति प्रबर्द्धन,लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (महिला, बालवालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम,थारु, अल्पसंख्यक आदि) जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

(ग)**पूर्वाधार विकासः** सडक तथा पुल (झोलुङ्गे पुल समेत), सिंचाई, भवन तथा शहरी विकास, उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, सञ्चार जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

(घ)**वन, वातावरण तथा विपद् व्यबस्थापनः** वन तथा भु-संरक्षण, जलाधार संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन, वारुणयन्त्र सञ्चालन जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

(ङ)**सुशासन तथा संस्थागत विकासः** मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, राजस्व परिचालन, वित्तीय व्यवस्थापन, वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण, बेरुजु फछ्र्यौट, सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा बिद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग, नागरिक सन्तुष्टी सर्वेक्षण र अन्तरनिकाय समन्वय जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

९) राजस्व प्रक्षेपण सम्बन्धी व्यवस्थाः १) नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र प्रचलित कानुनको अधिनमा रही गाउँपालिकाले आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र परिचालन गर्न सक्ने राजस्वका स्रोत, दायरा र दर समेतको विश्लेषण गरी आगामी आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुनसक्ने राजस्वको अनुमान गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको राजस्व परामर्श समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

(क) गाँउपालिका उपाध्यक्ष –संयोजक
(ख)प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत –सदस्य
(ग)कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाका सदस्य मध्येबाट
१ जना महिलासहित २ जना –सदस्य
(घ)निजी क्षेत्रको उद्योग बाणिज्य सम्बन्धी मान्यता प्राप्त

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्यााँस गा .पा (अध्यक्ष)

संस्थाको गाउँपालिका अध्यक्ष वा निजले तोकेको प्रतिनिधि –सदस्य

(ङ)घरेलु तथा साना उद्योग सम्बन्धी मान्यता प्राप्त संस्थाको गाउँपालिकाकाको अध्यक्ष वा निजले तोकेको प्रतिनिधि –सदस्य

(च)कार्यपालिकाको राजस्व शाखा प्रमुख –सदस्य- सचिव

२) राजस्व परामर्श समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार बिज्ञहरु आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

३) राजस्व परामर्श समितिको बैठकको कार्यविधि गाउँपालिको बैठक सञ्चालनकार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

४) राजस्व परामर्श समितिको काम कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क)राजस्व सम्बन्धी नीति वा कानूनको तर्जुमा, संशोधन, परिमार्जन र सोको परिपालन सम्वन्धमा आवश्यक परामर्श प्रदान गर्ने ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम परामर्श दिँदा, कर वा गैरकर राजस्वको प्रस्ताव गर्दा वा भै रहेको कर वा गैहृ कर राजस्वमा परिवर्तनगर्नु पर्दा त्यसको औचित्य तथा त्यसवाट पर्ने प्रभाव समेतउल्लेख गरी प्रस्ताव तयार गर्ने । साथै नेपाल सरकार, अन्य प्रदेश वा स्थानीय तहले लगाएका कर वा गैहृ कर र त्यसका दरसँग यथासम्भव तादत्म्य हुने गरी गर्नु पर्ने ।

(ग) राजस्वका स्रोत दायरा र दर समेतको विश्लेषण गरी आगामी आर्थिक बर्षमा प्राप्त हुन सक्ने राजस्वको अनुमान गर्ने ।

(घ) राजस्वका दर, दायरा र क्षेत्र लगायतका आधारमा आन्तरिक आयको विश्लेषण र अनुमान गर्ने ।

(ङ)स्थानीय उद्योग तथा व्यवसाय प्रर्वद्धन र रोजगारी सिर्जनामा योगदान दिने किसिमको कर नीतिको सम्बन्धमा परामर्श दिने ।

(च)कर राजस्व, गैरकर राजस्व, सेवा शुल्क, दस्तुर सम्बन्धमा परामर्श दिने ।

(छ)राजस्व प्रशासन सुधारको लागि अन्य आवश्यक परामर्श दिने ।

(ज) स्थानीय राजस्व परामर्श समितिले राजस्व प्रक्षेपण गरी अनुसूची–३बमोजिमको ढाँचामा प्रचलित कानून अनुसार कार्यपालिकामापेशगर्नु पर्नेछ ।

१०) **स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था** : १) गाउँपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम, वित्तीय सामानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदानऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण गर्न र सन्तुलित वितरणको खाका तथा वजेट सीमा निर्धारण गर्न देहाय बमोजिमको स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समिति हुनेछ ।

(क) गा.पा अध्यक्ष –संयोजक

(ख) गा.पा उपाध्यक्ष –सदस्य

(ग)कार्यपालिकाका सदस्यहरु मध्ये महिला, दलित वा अल्पसङ्ख्यक समेतको प्रतिनिधित्व हुने गरी गा.पा अध्यक्षले तोकेको चार जना –सदस्य

(घ)प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत –सदस्य-सचिव

२) उपदफा (१) बमोजिम सदस्य तोक्दा गा.पा अध्यक्षले आफु सम्वद्ध राजनीतिक दल बाहेकको राजनीतिक दलको सदस्य समेतलाई तोक्नु पर्नेछ । तर कार्यपालिकामा अन्य राजनीतिक दलको प्रतिनिधित्व नभएको हकमा यो व्यवस्था लागु हुने छैन ।

३) समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित कर्मचारी र विषय विज्ञलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रित सदस्यको रुपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाको बैठक सञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

५) श्रोत अनुमान तथा वजेट निर्धारण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमहुनेछः-

(क) आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने आय, नेपाल सरकार तथा प्रदेशसरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय सामानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, आन्तरिक ऋण तथा अन्यआयको प्रक्षेपण गर्ने ।

(ख)राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक प्राथमिकता र स्थानीय आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी प्रक्षेपित स्रोत रसाधनको सन्तुलित वितरणको खाका तय गर्ने ।

(ग)आगामी आर्थिक वर्षको लागि स्रोत अनुमानको आधारमा वजेटको कुल सीमा निर्धारण गर्ने ।

(घ)विषय क्षेत्रगत वजेटको सीमा निर्धारण गर्ने ।

(ङ)नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, स्थानीय आर्थिक अवस्था, आन्तरिक आयको अवस्था समेतको आधारमा वजेट तथाकार्यक्रमकोप्राथमिकिकरणका आधार तय गर्न ।

(च)विषय क्षेत्रगत वजेट तर्जुमा सम्बन्धी मार्गदर्शन तय गर्ने,

(छ)स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण सम्बन्धमा स्थानीय तहको आवश्यकतारनिर्णय बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

(ज) समितिले तयार गरेको आगामी आर्थिक वर्षको वजेट सीमा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारण भएको मितिले ५ दिन भित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गाउँपालिकाकाबिषयगतशाखार वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

६)गाउँपालिकाले वजेट सीमाको निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमको प्राथमिकताको आधारमा गर्नु पर्नेछः-

(क)गाउँपालिका स्तरका गौरवका आयोजनाहरुको लागि आवश्यक रकम,

(ख)समपुरक कोष आवश्यक पर्ने आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने रकम,

(ग)सशर्त अनुदानको कार्यक्रमको लागि तोकिएको रकम,

(घ)दिगो विकासका लक्ष्य लगायत राष्ट्रियरअन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताको कार्यान्वयनका लागिआवश्यक पर्ने रकम,

(ङ)स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम गाउँपालिका आफैंले गर्नुपर्नेअन्य अत्यावश्यक कार्यहरु,

(च)माथि उल्लिखित क्षेत्रलाई आवश्यक रकम विनियोजन गरिसकेपछि मात्र बाँकी रकम जनसंख्या, क्षेत्रफल, मानव विकासको अवस्था, पुर्वाधार विकासको अवस्था, विकास लागत, राजस्व परिचालनको अवस्था र लागत सहभागिताकोअवस्था जस्ता बिषयलाईआधार मानी वडागत खर्चको आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा वडागत वजेट सीमा निर्धारण गर्नुपर्नेछ । तर वडामा दामासाहीले वजेट विनियोजन गर्न पाइने छैन ।

(छ)वजेट सीमा निर्धारण गर्दा स्थानीय तहमा रहेको सामाजिक तथा साँस्कृतिक विविधतालाई आधार मानी यस्ता क्षेत्रको सशक्तिकरणको लागि आवश्यक पर्ने रकमको सीमा समेत निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(ज)गाउँपालिकाको कुल वजेट सीमाबाट तलब भत्ता तथा कार्यालयसञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने वजेट छुट्याई अन्य कार्यक्रमको लागिवजेट सीमा निर्धारण गर्नुपर्नेछ । यसरी प्रशासनिक खर्चको लागि वजेट सीमा निर्धारण गर्दा राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त रकम र आन्तरिक आयको रकम भन्दा बढी नहुने गरी गर्नुपर्नेछ ।

७) स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्नुका अतिरिक्त आयोजना प्राथमिकिकरणका आधारहरु तोक्नु पर्नेछ ।उक्त प्राथमिकताका आधारहरु अनुसूची–४मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।सोही अनुसूचीमा तोकिएको प्राथमिकीकरणको मापदण्ड

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसार बस्तीस्तरीय योजना, वडा स्तरीय योजना तथा पालिकास्तरीय योजनाहरु प्राथमिकीकरण गर्नु पर्नेछ ।

८) गाउँपालिकामा प्राप्त हुने कुल वित्तीय सामानीकरण अनुदानको सिमा निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमको लक्षित समुह विकास कार्यकमको लागि सिमा निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।

क) महिला लक्षित विकास कार्यक्रम

ख) बालबालिका लक्षित विकास कार्यक्रम

ग) आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका विपन्न वर्गहरूले प्रत्यक्ष फाईदा पाउने आयोजनाहरूको (दलित, आदिबासी/जनजाति, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, मधेसी, मुस्लिम, पिछडा वर्ग र अन्य पिछडीएका वर्गका समेत)

९) उपदफा (८) बमोजिम लक्षित समुह अन्तरगत संचालन हुने कायकमहरुअनुसूचि–१७मा निर्धारण गरिए बमोजिम हुनेछ ।

११) **बस्तीस्तरीय योजना छनौट सम्बन्धी व्यवस्था :** १)वडा समितिले आफ्नो वडामा प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्यहरुलाई विभिन्नबस्तीरटोलको योजना तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने गरी जिम्मेवारी प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

२) बस्ती स्तरमा योजना छनौट प्रक्रिया संचालन गर्न अनुसुचि–५ बमोजिमको बस्तीस्तरीय योजना अनुरोध फारम वितरण गर्नु पर्नेछ । योजना अनुरोध फारम संकलन गरी संयोजकले बस्तीस्तरीय योजना तर्जुमा बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

३) बस्तीस्तरीय योजना अनुरोध फारम संकलन गर्दा दफा १० को उपदफा (८) मा सिमा निर्धारण गरेको लक्षित समूह विकास कार्यकम अनुसूचि–१८ मा निर्धारण गरिएको क्षेत्रमा संकलन गराउनु पर्नेछ ।

४)प्रत्येक वडाले वडा भित्रका वस्तीहरुमा योजना तर्जुमाको लागि बैठक हुने दिन, मिति र समय कम्तिमा ५ दिन अगावै सार्वजनिक सूचना मार्फत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

५)बस्तीतहका योजना छनौट गर्दा सो बस्ती भित्रका सबै बर्ग र समुदाय (महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारु, मुस्लिम, उत्पीडित बर्ग, पिछडा बर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, युवा, वालवालिका, जेष्ठनागरिक, लैङ्गिकतथा यौनिकअल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पिछडिएको बर्ग आदि) को प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।

६)टोलरबस्तीमा हुने योजना तर्जुमा प्रकृयामा टोल/बस्ती भित्रका क्रियाशील सामुदायिक सस्थाहरु (टोल विकास सस्था, आमा समुह, वाल क्लवरसञ्जाल, युवा क्लव, नागरिक सचेतना केन्द्र, विभिन्न सरकारी कार्यालयबाट गठन भएका समुहहरु) लाई पनि सहभागी गराउनु पर्नेछ ।

७) उपदफा (५) र (६) उल्लेख भए बमोजिमका सरोकारवालाहरुको अधिकारिक सहभागिता हुने गरीवडा सदस्यको संयोजकत्वमा निर्धारित मिति, समय र स्थानमा सरोकारवालाहरुको उपस्थित भई योजना छनौट सम्बन्धमा अन्तरक्रिया, छलफल, बिचार विमर्श गरी योजनाहरुकोछनौटगर्नुपर्नेछ। यसरीछनौटभएका योजनाहरुको सूची संयोजकले लिखित रुपमा वडा समितिमा पेश पर्नेछ ।

१२)**वडा स्तरीय योजना तर्जुमा सम्बन्धी व्यवस्था :** १) स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिवाट प्राप्त वजेट सीमा र मार्गदर्शनकोआधारमा सम्बन्धित वडाहरुले बस्ती टोलबाट प्राप्त योजनाहरुमध्येबाट वडाको लागि प्राप्तवजेट सीमाको अधीनमा रही योजनाहरुको छनौट र प्राथमिकता निर्धारण समेत गरी अनुसूची–६ बमोजिमको ढाँचामा वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

२) वडा समितिले आयोजनाहरुको प्राथमिकिकरण गर्दा स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले तोकेको आधारहरु बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

३)वस्ती टोलबाट योजना माग गर्दा वडास्तरका महत्वपूर्ण योजनाहरु छुट भएको अवस्थामा वडा समितिले त्यस्ता योजनाहरु वडा समितिको वजेट सीमा भित्र रही औचित्यताको आधारमा समावेश गर्न सक्नेछ ।

४) वडाको वजेट सीमा भित्र कार्यान्वयन हुन नसक्ने पालिकास्तरीय महत्वपूर्ण आयोजनाहरु भएमा वडा समितिले गाउँपालिकामा छुट्टै सूची पठाउन सक्नेछ ।

१३) **गाउँपालिकाको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी व्यवस्था:** १) श्रोत तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिबाट निर्धारण भएको आयको प्रक्षेपण, वितरणको खाका, वजेट सिमा र मार्ग दर्शनमा आधारित भईगाउँपालिकाको बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न देहाय बमोजिमको वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति हुनेछः ।

(क) गाउँपालिका उपाध्यक्ष –संयोजक
(ख)बिषयगत क्षेत्र हेर्ने गाउँकार्यपालिकाका सदस्यहरु –सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत –सदस्य
(घ) योजना अनुगमन तथा प्रशासन शाखा प्रमुख सदस्य–सचिव

२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य कर्मचारी तथा बिज्ञ बोलाउन सकिनेछ ।

३) वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाको बैठक सञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

४) वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको काम कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क)आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्ने,
(ख)स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले दिएको वजेट सीमा भित्र रही वजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गर्ने,
(ग) वजेट तथा कार्यक्रमको प्रस्तावलाई बिषय क्षेत्रगत रुपमा छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाई अन्तिम प्रस्ताव तयार गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने,
(घ) योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिने व्यवस्था मिलाउने तथा योजना कार्यक्रम बिच आपसी तादम्यता तथा परिपुरकता कायम गर्ने,
(ङ) वजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धी गाउँपालिकाको आवश्यकता बमोजिम अन्य कार्यक्रमहरु गर्ने,
(च) वडाबाट प्राप्त योजनाहरुलाई गाउँपालिकाको आवधिकयोजना,क्षेत्रगत नीतिहरु तथा स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिलेतयार गरेकोआयोजनाप्राथमिकिकरणकाआधार तथा मार्गदर्शन बमोजिमयोजनाहरुलाईबिषयगतसमितिहरुमा छलफल गराई विषयगत रुपमा प्राथमिकिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

५) दफा (८) को उपदफा (३) मा व्यवस्था भए बमोजिमका प्रत्येक बिषयगत क्षेत्रहरुमा गठन हुने विषयगत समितिदेहाय बमोजिम गठन हुनेछ :-

(क)बिषय क्षेत्र हेर्ने कार्यपालिकाको सदस्य –संयोजक
(ख)कार्यपालिकाले तोकेका कम्तिमा एक जना महिला सहित दुई जना कार्यपालिकाका सदस्य –सदस्य
(ग)सम्बन्धित बिषयगत शाखा प्रमुख –सदस्य-सचिव

६) सम्वन्धित क्षेत्रमा एक भन्दा बढी शाखाहरु रहेको अवस्थामा कार्यपालिकाले कुनै एक जना शाखा प्रमुखलाई सदस्य सचिव तोकी अन्य शाखा प्रमुखहरुलाई सदस्यको रुपमा सहभागी गराउनु पर्नेछ ।

७) उपदफा (५) बमोजिम गठन भएको समितिको बैठकको कार्यविधि गाउँपालिकाको बैठक

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

सञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

८) बिषयगत रुपमा प्राथमिकिकरण सहित पेश भएका योजनाहरुलाई वजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा समितिले कार्यक्रममा दोहोरो नपर्ने गरी देहाय बमोजिम योजनाको प्राथमिकिकरण र वजेट तर्जुमा गर्नु पर्नेछ ।

(क)स्थानीय तहको आवधिक योजनाको सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति

(ख)स्थानीय तहको मध्यमकालीन खर्च संरचना

(ग)वजेट तथा कार्यक्रम समितिबाट प्राप्त वजेट सीमा, मार्गदर्शन र योजनाप्राथमिकिकरणका आधारहरु

(घ)बिषयगत समितिबाट प्राथमिकिकरण भै नआएका तर गाउँपालिका स्तरका महत्वपूर्ण आयोजनाहरु छनौट गर्नु पर्ने भएमा स्पष्ट आधार र औचित्यसमेतको आधारमा वजेटको सुनिश्चितता हुने गरी त्यस्ता योजना समावेश गर्न सकिनेछ ।

(ङ)स्थानीय तहको स्रोत साधनले मात्र योजना सम्पन्न गर्न सम्भव नभएका तर स्थानीय तहका अत्यावश्यक र तोकिएको मापदण्ड पुरा गरेका योजनाहरुलाई समपुरक तथा बिशेष अनुदानबाट सञ्चालन गर्नको लागि प्रस्ताव पेश गर्न सकिने छ ।

९) वजेट तर्जुमा समितिले तयार गरेको बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रमको मस्यौदा अनुसूची–७अनुसारको ढाँचामा प्रचलित कानून बमोजिम गा.पा अध्यक्ष मार्फत कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

१०) बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रमको मस्यौदा पेश गर्दा आर्थिक विधेयक अनुसूची–८ बमोजिमको ढाँचामा र विनियोजन विधेयक अनुसूची– ९ बमोजिमको ढाँचामा समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

११) वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले पेश गरेको आगामी आर्थिक बर्षको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, राजस्व र व्ययको अनुमान (बार्षिक वजेट) कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी सभामा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

१२) कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम उपाध्यक्ष वा निजको असमर्थतामा कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाको कुनै सदस्य मार्फत प्रचलित कानुन बमोजिमगाउँसभामा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

१३) बार्षिक वजेट पेश गर्दा गत आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको यथार्थ विवरण, चालु आर्थिक बर्षको संशोधित अनुमान तथा आगामी आर्थिक बर्षको योजना तथा कार्यक्रम, आय व्ययको अनुमानित विवरण र मध्यमकालीन खर्च संरचना समेतको विवरण खुलाउनु पर्नेछ र कार्यतालीका बनाई छलफल गर्नु पर्नेछ ।

१४) सभामा छलफल सम्पन्न भएपछि सभाले वजेट पारित गर्ने वा सुझावसहित कार्यपालिकामा फिर्ता पठाउन सक्नेछ ।

१५)सुझाव सहित प्राप्त भएको वजेट उपर कार्यपालिकाले पुनर्विचार गरी आवश्यक परिमार्जन सहित वा परिमार्जन गर्नु पर्ने नदेखिएमा कारण सहित ५ दिनभित्र पुनः सभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१६)कार्यपालिकाबाट पुनः पेश भएको वजेट तथा कार्यक्रम असार मसान्त भित्र सम्बन्धित सभाले पारित गरिसक्नु पर्नेछ ।

१७) सभाले स्वीकृत गरेको बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम श्रावण १५ गते भित्र सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । साथै सम्बन्धित गाउँपालिकाको वेवसाईटमा समेत अनिवार्यअपलोड गर्नु पर्नेछ ।

१४. **बजेट तथा कार्यकम कार्यान्वयनयोजना:**१) गाउँसभाले पारित गरेको बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि गाउँकार्यपालिकाका अध्यक्षलेआर्थिक बर्ष समाप्त भएको मितिले ७ दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई वजेटको खर्चगर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

२) अख्तियारी प्राप्त भएको १५ दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अनुसूची–१०बमोजिमको ढाँचामा कार्यक्रम स्वीकृत गरी सम्बन्धित शाखारईकाई प्रमुख र वडा सचिवलाई लिखित योजना कार्यान्वयनकोजिम्मा दिनुपर्नेछ ।

३)योजना कार्यान्वयनको जिम्मा प्राप्त भएको मितिले ७ दिनभित्र सम्बन्धितशाखारइकाइ प्रमुख र वडा सचिवले कार्यक्रम कार्यान्वयनकोकार्यतालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

४) शाखा, इकाइ प्रमुख र वडा सचिवबाट पेश भएको कार्यान्वयनकार्ययोजनामा प्राविधिक क्षमता, योजनाको संवेदनशिलता, कार्यान्वयनप्राथमिकिकरण, नगद प्रवाहको अवस्था समेतको आधारमा कुनै संशोधन गर्नु पर्ने देखिएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सुझाव दिन सक्नेछ । यसरी प्राप्त भएको सुझाव समेतको आधारमा सम्बन्धित निकायले कार्यान्वयन कार्ययोजनामा संशोधन गरी ५ दिन भित्र पुनः पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) सबै शाखारइकाइ प्रमुख र वडा सचिवबाट प्राप्त कार्ययोजनालाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले संकलन गरी एकीकृतकार्यान्वयन कार्ययोजना कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

१५. योजना कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्थाः बार्षिक गाउँ विकास योजनामा निर्धारित योजना कार्यान्वयन गर्दा देहाय बमोजिम प्रक्रिया अपनाउनु पर्नेछ ।

१) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४,आर्थिक कार्यविधि ऐन तथा नियमावली र स्थानीय तहहरुले संविधान तथा अन्य प्रचलित कानूनको अधिकार क्षेत्र भित्र रही निर्माण गरेका ऐन नियम अनुसार कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

२) गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष शुरु भएको एक महिना भित्र आफ्नो बार्षिक खरिद योजनारगुरुयोजना स्वीकृत गरी सो अनुरुप खरिद कार्यको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

३) सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावलीको अधिनमा रही रु. १ (एक) करोड सम्म लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य वा सो सम्बन्धी सेवा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट कार्यान्वयन गराउन सकिनेछ ।

४) उपदफा (३)योजना कार्यान्वयन गर्दा लागत अनुमानमा मुल्य अभिबृद्धि कर, शिरोभार, कन्टीजेन्सी रकम ५ प्रतिशत, मर्मत सम्भार कोष रकम २ प्रतिशत रलागत सहभागितातथा जनसहभागीताको अंश समेतको रकम समावेश हुनेछ । यसरी लागत सहभागितावाजनसहभागिताको अंश कायम गर्दा आयोजनाहरुलाई देहाय बमोजिम वर्गिकरण गरी लागत सहभागिता वा जनहभागिता तोकिएको दर भन्दा कम नहुने गरी कायम गर्नु पर्नेछ ।

क)माथि (४) को उपदफा ३ मा भनिएको मर्मत सम्भार कोष रकम २ प्रतिशत खानपानीका आयोजनाहरुमा मात्र लागु हुनेछ ।

ख) धार्मिक क्षेत्र विकास कार्यक्रममा कम्तीमा ३० प्रतिशत नगद लागत सहभागिता हुनेछ ।

ग)सडक, पुल, बाटो, भवन, खानेपानी, सिंचाई लगायतका सामाजिक तथा भौतिक पूर्वाधार विकास योजना तथा कार्यक्रममा १५ प्रतिशत लागत सहभागिता वा जनसहभागिता हुनेछ ।

घ) समुदायमा आधारित आर्थिक तथा संस्थागत विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा कार्यालयबाट प्रकाशित सूचनामा उल्लेखित प्रस्ताव बमोजिम स्वलगानी आवश्यक हुनेछ र सोझै कार्यालय मार्फत संचालन हुने क्रियाकलापमा कम्तीमा २० प्रतिशत स्वलगानी हुनेछ ।

ङ) उपभोक्ता समिति, गैरसरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघ संस्था मार्फत सञ्चालन गरिने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, अभिमुखीकरण कार्यक्रम, कार्यशालाहरुमा

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्यॉस गा .पा (अध्यक्ष)

कम्तीमा १५ प्रतिशत स्वलगानी हुनेछ ।

च) रु. २५ लाख भन्दा बढी लागत अनुमान हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु यस कार्यविधि बमोजिम कार्यान्वयन गर्दा २० प्रतिशत नगद लागत सहभागिता हुनेछ ।

५) उपभोक्ताहरुलेनगद लागत सहभागिता तथा तोकिए भन्दा बढी जनसहभागितामा सञ्चालन गर्न कबुल गरेका आयोजनाहरु कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।

६) यस कायविधि बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गरिने निर्माण कार्यसरकारी स्वामित्वमा रहेका निकाय मार्फत कार्यान्वयन गर्न लाभग्राही समूह, सामुदायमा आधारित संघ संस्थाहरुबाट स्थानीय उपभोक्ताहरुको आमभेलाबाट निर्णय भई आएमा उक्त संघ संस्थाको व्यवस्थापन समितिलाई निर्माण समिति सरह मानी कार्यक्रम कार्यान्वयन गराउन यस यस कार्यविधिले बाँधा पुऱ्याएको मानिने छैन् ।

७) उपदफा (३) प्रयोजनको लागि सम्बन्धित काम वा सेवाको प्रकृति, परिमाण, लाग्ने रकम, उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले व्यहोर्ने वा व्यहोर्नुपर्ने रकम र अन्य आवश्यक कुराहरु खुलाई सार्वजनिक निकायले सार्वजनिक सुचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गर्ने वा उपभोक्ता समिति वा समुदाय आफैले प्रस्ताव वा निवेदन पेश गर्न सक्नेछ ।

८) उपदफा (८) बमोजिम प्रस्ताव वा निवेदन प्राप्त भएपछि गाउँपालिका र त्यस्तो उपभोक्ता समिति वा लाभग्रही समुदायले आवश्यकता अनुसार छलफल, वार्ता वा निर्माणस्थलको भ्रमण गरी त्यस्तो काम वा सेवाका सम्बन्धमा दफा ४ बमोजिम योजना कार्यान्वयन गर्न सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।

९) नगद लागत सहभागिता तोकेको अवस्थामा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट व्यहोर्नु पर्ने लागत सहभागिता बापतको रकम गाउँपालिकाले लागत सहभागिता दाखिला गर्ने बैङक खातामा दाखिला गरि सोको सक्कल भाउचर प्राप्त भए पछि मात्र उपभोगता समिति सँग योजना सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

१०) आयोजनाहरु सञ्चालन गर्न पेश्की दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । तर आयोजना संचालन गर्दा उपभोक्ता समितिलाई पेश्की नदिई नहुने देखिएमा उपभोक्ता समितिले योजना सञ्चालनका लागि व्यहोरेको लागत अनुमानको बढीमा सार्वजनिक खरिद ऐनमा तोकिए बमोजिमको रकम पेश्की दिन सकिनेछ ।

११) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले पाएको काम आफैले सम्पन्न गर्नु पर्नेछ र कुनै निर्माण व्यवसायी वा सब कन्ट्याक्टरबाट काम गराउन सकिने छैन । कुनै कारणवश सो समिति वा समुदाय आफैले समयमा काम सम्पन्न गर्न नसक्ने भएमा सो कुराको सुचना गाउँपालिकालाई दिनुपर्नेछ । यसरी सूचना प्राप्त भएपछि गाउँपालिकाले सो सम्बन्धमा आवश्यक जाँचबुझ गरी सो समिति वा समुदायसँग भएको सम्झौता खारेज गरी बाँकी काम प्रचलित ऐन तथा नियमावली बमोजिम गराउनु पर्नेछ ।

१२) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले प्राप्त गरेको कुनै काममा निर्माण व्यवसायीलाई संलग्न गराइएको पाइएमा गाउँपालिकाले उक्त उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायसँग भएको सम्झौता खारेज गरी त्यस्तो उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई भविष्यमा त्यस्तो किसिमको कुनै काम गर्न नदिने व्यहोरा उल्लेख गरी अभिलेख राख्ने र सो काम गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कालो सूचीमा राख्न सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयलाई सिफारिस गरिनेछ ।

१३) कार्यक्रम स्वीकृत नभई विगत बर्षमा वा यसै आर्थिक बर्षमा पनि सम्झौता हुनुपूर्व कार्य सम्पन्न गरिएका भनी भुक्तानी माग गरिएको कार्यक्रम वा आयोजनाहरुमा र आर्थिक बर्षको अन्त्यमा काम सम्पन्न भइसकेको देखाई वा पछि काम गर्ने गरी उपभोक्ता समितिलाई रकम भुक्तानी दिन पाइने छैन । निर्माण कार्य कार्यान्वयन पक्षलाई स्वीकृत कार्यक्रमको सम्झौता तथा कार्यादेश बमोजिम गरेको कामको रकम मात्र भुक्तानी दिइनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

१४)गाउँपालिकाले उपभोक्ता समितिको काम , कर्तब्य र अधिकार लगायत आयोजना लागत, निर्माण सामाग्रीको परिमाण, आयोजनाको गुणस्तर, राख्नुपर्ने खाता, किस्ता निकासा तथा भुक्तानी प्रक्रिया, पारदर्शिता, अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्थाका बारेमा कार्यक्रम वा आयोजना सम्झौता हुनुपुर्व एक वा सो भन्दा बढी उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष्य सचिव र कोषाध्यक्षलाई सामुहिक रुपमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१५) उपभोक्ता समितिका खाता सञ्चालकहरुको तीनपुस्ते विविरण खुलाई आयोजना खाता र गाउँपालिकामा अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।

१६)सम्बन्धित निकायबाट कुनैपनि समयमा उपभोक्ता समिति तथा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने ईकाई वा संघसंस्थाको आर्थिक कारोबारको बारेमा जाँचबुझ वा निरिक्षण गर्न सक्नेछ।

१७) सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट गठन भएका समूह सामुदायिक संस्था कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गर्न इच्छुक भएमा छुट्टै उपभोक्ता समिति गठन नगरी सञ्चालन गर्न सकिने भएमा त्यस्ता समूह मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

१८) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने आयोजनाहरु श्रममूलक प्रबिधिमा आधारित रही स्थानीय श्रमको उपयोग र परिचालनलाई उच्च प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

१९) श्रममूलक प्रबिधिबाट कार्य गराउने गरी लागत अनुमान स्वीकृत गराई सोही बमोजिम सम्झौता गरी मेशीनरी उपकरणको प्रयोगबाट कार्य गरेको पाइएमा त्यस्तो उपभोक्ता समितिसँग भएको सम्झौता रद्द गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको रकम मुल्याङ्कन गरी बढी भएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्नुपर्नेछ।

२०) गाउँपालिकाले आयोजना सञ्चालन एवं कार्यान्वयनमा संलग्न उपभोक्ता समिति संस्था एवं गैह्र सरकारी संघसंस्थाको अभिलेखिकरण गरी लगत व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।

२१) उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गर्नु अगाडी गाउँपालिकाको योजना शाखा वा योजना सम्बन्धी काम गर्ने कर्मचारीले प्रचलित कानुन, कायविधि, निर्देशिका बमोजिम आवश्यक कागजात सहित उपभोक्ता समिति गठन भए नभएको बारे यकीन गरी आफ्नो स्पष्ट राय साथ सम्झौताको लागि निर्णय गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गरी निर्णय भए बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

२२) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने वा निर्माण हुने विकास निर्माण कार्यको स्थलगत अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित वडा समितिको हुनेछ ।

२३) उपभोक्ता समितिले कामको लागि लिइएको नियमानुसार पेश्की रकम फर्छ्यौट गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मुल्याङ्कन, सम्झौता अनुसारको नाप जाँच र मूल्य खुलेको रनिङ्ग बिल, उपभोक्ता समितिको बैठकको प्रतिलिपी समेत राखी गाउँपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ । विवरणको आधारमा अघिल्लो किस्ताको पेश्की फर्छ्यौट गरी थप कामको मात्र अर्को किस्ता कायम गरी सोही बराबरको रकम उपलब्ध गराइनेछ । उपभोक्ता समिति स्वयम्ले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना सार्वजनिक स्थानमा टाँस गर्नुपर्नेछ ।

२४) उपभोक्ता समितिले कार्य सम्पन्न गरेपछि प्राविधिक जाँचपास र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त गरी सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रतिनिधि वा समाजसेवी , उपभोक्ताहरुको रोहबरमा सार्वजनिक परिक्षण गराउनु पर्नेछ । फरफारकको लागि उक्त सार्वजनिक परिक्षणको प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ । अन्तिम भुक्तानी दिँदा उक्त योजनाको फोटो (निर्माण पूर्व, निर्माणाधिन र निर्माण सम्पन्न भए पश्चात) र सो अनुसार निर्माण भएको हो भनी उपभोक्ता समितिको निर्णय तथा उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षको दस्तखत गराई सम्बन्धित फाइलमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

२५) उपभोक्ता समिति, गैरसरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघसंस्था मार्फत सञ्चालन गरिने तालिम गोष्ठी सेमिनार अभिमुखीकरण कार्यक्रम कार्यशाला जस्ता कार्यक्रमको भुक्तानी गर्दा उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विषयमा भएको निर्णय, कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान, कार्यक्रम अवधि, कार्यक्रमको उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी कार्यक्रममा सहभागीको उपस्थिति,

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

कार्यक्रमको कार्यतालिका कार्यक्रममा प्रस्तुत भएको कार्यपत्रको प्रतिलिपी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दाको अवस्थाको तस्वीरहरु सहित आर्थिक प्रशासन नियम बमोजिमको अन्य बिल भर्पाइ र कागजात संलग्न गरी कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा गर्नुपर्नेछ ।

२६) उपभोक्ता समितिले आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा तोकिए बमोजिमको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी योजना शाखा, सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र अनुगमन तथा सहजीकरण समिति तथा जनप्रतिनिधिहरुको हुनेछ ।

२७) अनुकरणीय कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति, प्राविधिक कर्मचारी र सम्बन्धित कर्मचारीलाई गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम बार्षिक रुपमा पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ ।

२८) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले आफुले प्राप्त गरेको कुनै रकम दुरुपयोग गरेको पाइएमा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले छानविन गरी त्यस्तो रकम उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुबाट दामासाहीले सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्नुपर्नेछ ।

२९) कार्यालयले ५ लाख भन्दा बढी लागतका योजनाहरुको योजना लगत अभिलेखProject Inventoryतयार गरी सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

३०) तोकिएको समयमा उपभोक्ता समिति गठन हुन नसकेमा वा सम्झौता हुन नसकेमा वा सम्झौताको शर्त बमोजिम कार्य सम्पादन हुन नसकेमा कार्यालयले अन्य प्रकृयाद्वारा योजना कार्यान्वयन गराउन सक्नेछ ।

३१) उपभोक्ता समितिले आयोजनामा आवस्यक पर्ने श्रमिकको ३० प्रतिशत श्रमिक गाँउपालिकामा सूचीकृत भएका बेरोजगार हरु मध्ये बाट काममा लगाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ३
उपभोक्ता समिति सम्बन्धि व्यवस्था

१६) **उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी व्यवस्थाः** (१) संघ, प्रदेश, गाँउपालिका र वडा बाट सञ्चालन हुने योजना कार्यान्वयन गर्न उपभोक्ता समिति गठन गर्न देहाय बमोजिम प्रक्रिया अपनाउनु पर्नेछ ।

(क)आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित उपभोक्ताहरुको आम भेलाबाट अधिकतम सहभागितामा सम्बन्धितआयोजनास्थलमा नै सातदेखि एघार (७ देखि११ जना) सदस्यीय उपभोक्ता समिति गठन गर्नुपर्नेछ ।

(ख)समिति गठनको लागि आम भेला हुने समय, मिति, स्थान र भेलाको बिषयत्यस्तो भेला हुने मितिले कम्तिमा पाँच दिन (५ दिन) अगावै सार्वजनिक रुपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(ग) संघ , प्रदेश , पालिका र वडास्तरीय आयोजना संचालनका लागि उपभोक्ता समितिको गठन गर्दा सम्बिन्धित वडाको वडा अध्यक्ष वा वडा समितिले तोकेको प्रतिनिधि एक जना र गाउँ कार्यपालिकाको सदस्य, विषयगत समितिका सदस्य र कार्यालयको प्रतिनिधि मध्ये कार्यपालिकाले तोकेको प्रतिनिधि एक जना गरी दुई जनाको संयुक्त रोहवरमा गर्नुपर्नेछ ।

(घ) उपभोक्ता समिति गठनको लागि बोलाईएको भेलामा योजनाको संक्षिप्त विवरण र समितिको संरचना सहितको जानकारी कार्यालयको प्रतिनिधिले गराउनु पर्नेछ ।

(ङ) उपभोक्ता समिति गठन गर्दा समावेशी सिद्धान्त अवलम्वन गर्नुपर्नेछ । समितिमा कम्तिमा तेत्तीस प्रतिशत (३३%) महिला सदस्य हुनुपर्नेछ ।

(च) समितिको अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तिमा एकजना महिला पदाधिकारी हुनुपर्नेछ ।

(छ) एक व्यक्ति एकभन्दा बढी उपभोक्ता समितिको सदस्य र पदाधिकारी हुन पाउने छैन । साथै सगोलका परिवारबाट एकजना भन्दा बढी व्यक्ति एउटै उपभोक्ता समितिको सदस्य हुन पाइने छैन ।

(झ) उपभोक्ता समितिको गठन सर्वसम्मत तरिकाले गर्नुपर्नेछ । सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपभोक्ताहरुको बहुमतीय प्रणालीबाट उपभोक्ता समितिको गठन गरिनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

(२) उपभोक्ता समितिका सदस्यको योग्यता देहाय बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

(क) सम्वन्धित आयोजना क्षेत्रको स्थायी बासिन्दाहुनु पर्ने ।

(ख) १८ वर्ष उमेर पुरा भएको हुनु पर्ने७० वर्ष ननाघेको ।

(ग) फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार नठहरिएको ।

(घ) सरकारी बाँकी बक्यौता वा पेश्की फछ्र्यौट गर्न बाँकी नरहेको ।

(ङ) अन्य उपभोक्ता समितिमा सदस्य वा पदाधिकारी नरहेको ।

(च) निर्माण व्यवसायी, सप्लायर्स तथा कुनै कम्पनी संग आबद्धता नभएको ।

(छ) आर्थिक हिनामिना गरेको आरोप नलागेको ।

(ज) गत आर्थिक बर्ष सम्मको एकीकृत सम्मत्ति कर वा गाउँपालिकामा गत आर्थिक बषर्मा चुक्ता गर्नु पर्ने कर चुक्ता गरेको हुनु पर्ने ।

(झ) उपभोत्ता समितिका पदाधिकारीहरुको शैक्षिक योग्यता न्युनतम कक्षा ८ उत्तिर्ण गरेको हुनुपर्नेछ । तर आयोजना क्षेत्रका उपभोक्ताहरु कोही पनी ८ कक्षा उतिर्ण गरेको नभएकोखण्डमा उपभोक्ता समिति गठन गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(३) जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दलका पदाधिकारी, बहालवाला सरकारी कर्मचारी र शिक्षक उपभोक्ता समितिको सदस्य र पदाधिकारी बन्न पाईने छैन । राजनीतिक दलका पधाधिकारी भन्नाले कुनै पनि राजनीतिक दलको वडा, पालिका, क्षेत्र, जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रीय स्तरको कार्य समितिको पदाधिकारी लाई जनाउनेछ ।

(४) एउटै बस्तीमा प्रत्येक बर्ष उपभोक्ता समिति मार्फत योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्ने भएमा उपभोक्ता समिति गठन गर्दा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुको नेतृत्व घुम्ती चक्र प्रणाली (Leadership rotation cycle)अप्नाउनु पर्ने छ ।

(५) उपभोक्ता समितिको काम कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) प्रचलित कानून बमोजिम योजना कार्यान्वयन गराउने निकाय संग सम्झौता गर्ने ।

(ख) सम्झौता बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्ने ।

(ग) उपभोक्ताहरुलाई कार्यालयबाट प्राप्त सूचना तथा मार्गदर्शनको जानकारी गराउने ।

(घ) सम्झौता बमोजिम कार्य शुरु गर्दा कार्यालयबाट आवश्यक निर्देशन प्राप्त गर्नु पर्ने भए निर्देशन प्राप्त गरेर मात्र कार्य शुरु गर्ने ।

(ङ) उपभोक्ता समितिको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन समितिका सदस्यहरुको कार्य विभाजन र जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।

(च) उपभोक्तासमितिका सदस्यहरुको क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने गराउने ।

(छ) सम्झौता बमोजिमको कामको परिमाण, गुणस्तर, समय र लागतमा परिवर्तन गर्नु पर्ने देखिएमा कार्यालयलाई अनुरोध गर्ने ।

(ज) उपभोक्ता समितिले सम्झौता बमोजिम गर्नु पर्ने काम समिति आफैंले गर्नु गराउनु पर्नेछ । अन्य कुनै निर्माण व्यवसायी वा अन्य व्यक्ति वा सस्थालाई ठेक्कामा दिई गर्न गराउन पाइने छैन ।

(झ) उपभोक्ता समितिले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा उपभोक्ता समूहको निर्णयको आधारमा गर्ने, आयोजनाको निर्माण कार्य गाउँपालिकाको तर्फबाट तोकीएको प्राबिधिकले तयार गरेको लागत अनुमान तथा प्राबिधिक सल्लाहको अधिनमा रही गर्ने र आयोजना कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय स्रोत साधन र श्रम शक्तिको अधिकतम परिचालन गर्ने गरी गर्नु पर्नेछ ।

(ञ) उपभोक्ता समितिले मासिक रुपमा अनिवार्यर आवस्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनी बैठक बस्नुपर्नेछ, बैठकबाट भएको निर्णय गाउँपालिकालाई जानकारी गराउने आयोजना सञ्चालन संरक्षण र मर्मत सम्भार गर्ने आफुले जिम्मा लिएको काम निर्धारीत समयमा सम्पन्न गर्न नसकेमा उपभोक्ता समुहको निर्णय सहित थप म्याद माग गर्ने कार्यक्रम

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित सम्पुर्ण खर्चहरुको बील भरपाई सुरक्षित राख्ने, सम्बन्धित कामको प्रगति विवरण गाउँपालिकामा उपलब्ध गराउने कामको फरफारक गराउनु अघि समिक्षाको लागि उपभोक्ता समूहको बैठक बोलाई बैठकमा राखी छलफल गराउने यस्तो बैठकको उपस्थिति र निर्णयको प्रतिलिपी सम्बन्धित गाउँपालिकामा प्रस्तुत गर्ने आदी कार्य सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।

(ट) उपभोक्ता समितिबाट योजना सञ्चालन गर्दा योजना निर्माण स्थलमा सबैले देख्ने र बझ्ुने गरि नेपाली भाषामा योजनाको बिवरण सहितको अनुसूचि–१३ बमोजिमको ढाँचामा योजनाको सूचना पाटी अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्नेछ ।

(ठ) साथै उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले आफुले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सुचना सार्वजनिक रुपमा टाँस गर्नुपर्नेछ र आफुले गरेका काम कारबाहीको सम्बन्धमा सामाजिक लेखापरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(ड) उपभोक्ता समितिले गरेको कामको लागत मूल्य, कार्य, कार्यस्थलमा लागेको रकम, उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीको नाम, कार्य शुरु तथा सम्पन्न मिति समेत खुल्ने गरी सम्बन्धित कार्यस्थलमा सार्वजनिक परिक्षण गरेको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

(ढ) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सके पछि गाउँपालिकाले खटाएको प्राविधिक कर्मचारीबाट त्यस्तो कामको मुल्याङ्कन गराईआयोजनाको भौतिक र वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन तोकीएको ढाँचामा सम्झौतामा तोकीए बमोजिमको समयमा गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ । उक्त प्रतिवेदनमा सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त रकम र जनसहभागीताबाट व्यहोरिएको श्रम नगद वा जिन्सी समेत कूल खर्चको विवरण खुलाउनु पर्नेछ ।

(ण) उपभोक्ता समिति मार्फत गरिएको निर्माण वा सञ्चालन गरेको कार्यक्रमको जानकारी स्थानीय जनताले माग गरेमा उपभोक्ता समितिले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(त) आयोजनाको दिगो व्यवस्थापनका लागिमर्मत सम्भार सम्बन्धी आवश्यक अन्य कार्य गर्नु पर्नेछ ।

(थ) आयोजना कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने र अन्य योजनाहरुसँग अन्तरसम्बन्ध कायम गर्नु पर्ने ।

(द) उपभोक्ता समितिले आयोजनाको सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्न कार्यालयबाट आएको अनुगमन समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने तथा आयोजनास्थल अनुगमनको लागि सहजिकरण र सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

परिच्छेद ४

उपभोक्ता समिति मार्फत योजना कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था

१७. **योजना कार्यान्वयनको लागि सम्झौता प्रक्रियाः** १) कार्यालयले आ.ब. शुरु भएको १ महिना भित्र कार्यक्रम, उपभोक्ता समिति तथा ठेक्काबाट सञ्चालन हुने आयोजना, परियोजना र कार्यक्रमहरु पहिचान र छनौट गरी कार्यान्वयन योजना बनाउनु पर्नेछ ।

१) उपदफा (१) बमोजिम तयार भएको कार्ययोजना अनुसार योजनाहरुकोसम्झौता गाउँकार्यपालिका कार्यालय मार्फत गरिनेछ ।

२) कार्यालयले उपभोक्ता समिति मार्फतकार्यान्वयन हुने योजनाको ड्र्इङ, डिजाईन र दर रेट बिश्लेषण सहितको लागत अनुमान (Estimate) अनिवार्य नेपाली भाषामा तयार गराई स्वीकृत गरी उपभोक्ता समितिलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३) आयोजनाको प्रकृति हेरी कार्यालयले लागत सहभागिताको ढाँचा र अनुपात (नगद वा श्रमदान वा बस्तुगत) तोक्नु पर्नेछ ।

४) आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि उपभोक्ता समिति र कार्यालयबीच अनुसूची–११ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।

५) उपभोक्ता समितिले कार्यालयसँग सम्झौता गर्दा तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नुपर्नेछ

(क) उपभोक्ता समिति गठन गर्ने आम भेलाको निर्णयको प्रतिलिपि ।

(ख) उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुको नागरिकता र शैक्षिक योग्यताको प्रतिलिपि ।

(ग) आयोजनाको लागत अनुमान(Estimate) विवरण ।

(घ) उपभोक्ता समितिबाट सम्झौताको लागि जिम्मेवारपदाधिकारी तोकिएको उपभोक्ता समितिको निर्णय ।

(ङ) आयोजनाको कार्यान्वयनको कार्य तालिका(Work Plan)।

(च) खाता सञ्चालन गर्ने पदाधिकारी तोकिएको निर्णय र खाता सञ्चालनको लागि आवश्यक कागजातहरु ।

(छ) लागत सहभागिता आवश्यक पर्ने योजनाको हकमा लागत सहभागिता बैंक दाखिला गरेको सक्कल भौचर ।

ज) योजना अनुगमन समिति गठन गरेको निर्णय उतार ।

झ) योजना सम्झौता सम्बन्धी सम्बन्धित वडाको सिफारिस पत्रतर उपभोत्ता समितिले प्रक्रिया पुऱ्याई सिफारिसका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिए पश्चात वडाले सिफारिस नदिएको खण्डमा गा.पा अध्यक्ष वा उपाध्यक्षले तोक आदेश दिन सक्नेछन् ।

६) कार्यालयले आयोजना सञ्चालन एवम् कार्यान्वयनमा संलग्न उपभोक्ता समितिको अभिलेख अनुसूची–१२ बमोजिमको ढाँचामा व्यवस्थित गर्नु पर्नेछ ।

७) उपभोक्ता समितिले कार्यालय बीच भएको सम्झौता बमोजिम ५ लाख चन्दा बढी लागतका योजनाहरुको अनुसूचि–१३ बमोजिमको ढाँचामा सूचना पाटी अनिवार्य राख्नु पर्नेछ ।

१८. **उपभोक्ता समितिको क्षमता विकासः** (१) कार्यालयले आयोजनाको कार्यान्वयन अगावै उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई निम्न विषयमा अभिमुखिकरण गर्नु पर्नेछ ।

(क) उपभोक्ता समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार ।

(ख) सम्पादन गर्नुपर्ने कामको विवरण, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि, लागत अनुमान तथा

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

विभिन्न पक्षहरुको योगदान ।

(ग) निर्माण सामाग्रीको गुणस्तर र परिमाण ।

(घ) खरिद, रकम निकासा प्रकृया, खर्चको लेखाकंन र अभिलेख व्यवस्थापन ।

(ङ) कार्यान्वयन र अनुगमन प्रकृया ।

(च) सामाजिक तथा सार्वजनिक परीक्षण, योजनाको जाँचपास, फरफारक र हस्तान्तरण ।

(छ) उपभोक्ता समितिको संस्थागत विकास तथा अनुगमन प्रणाली ।

(ज) अन्य आवश्यक समसामयिक विषयहरु ।

१९. खाता सञ्चालन तथा भुक्तानी प्रकृया:१) उपभोक्ता समितिको खाता कार्यालयले तोकेको बैंकमा सञ्चालन हुनेछ ।

२) उपभोक्ता समितिको खाता अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव मध्ये उपभोक्ता समितिले गरेको निर्णय अनुसार कम्तीमा दुई जना पदाधिकारीको सँयुक्त हस्ताक्षदस्तखत/बाट संचालन हुनेछ । खाता संचालक मध्ये कम्तीमा एक जना महिला हुनुपर्नेछ ।

३) योजनाको सम्झौता गर्ने निकायले तोकेकोबैंकमा खाता खोल्न सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

४) आयोजनाको भुक्तानी दिंदा उपभोक्ता समितिको नाममा रहेको बैंक खातामार्फत दिनु पर्नेछ ।

५) योजना कार्यान्वयन प्रक्रियामा आयोजनाहरु सञ्चालन गर्न पेश्की दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । आयोजना संञ्चालन गर्दा उपभोक्ता समितिलाई पेश्की नदिई नहुने अवस्था भएमा उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन हुने योजनामा विनियोजन अनुदानको आधारमा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ मा तोकिए बमोजिमको रकम पेश्की दिन सकिनेछ ।

६) उपदफा (५) बमोजिम योजना कार्यान्वयन प्रक्रियामा पेश्की रकम उपलब्ध गराउदा तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नुपर्नेछ ।

क) पेश्की उपलब्ध गराउन उपभोक्ता समितिको निवेदन ।

ख) पेश्की उपलब्ध गराउन उपभोक्ता समितिको निर्णय उतार ।

ग) कार्यादेश र सम्झौता पत्रको प्रतिलिपि ।

घ) दररेट बिश्लेषण सहितको लागत अनुमान (Estimate) को प्रतिलिपि ।

ङ) पेश्की उपलब्ध गराउनवडा कार्यालयको सिफारिस पत्र तर उपभोत्ता समितिले प्रक्रिया पुऱ्याई सिफारिसका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिए पश्चात वडाले सिफारिस नदिएको खण्डमा गा.पा अध्यक्ष वा उपाध्यक्षले तोक आदेश दिन सक्नेछन् ।

७) योजना कार्यान्वयन प्रक्रियामा रनिङ्ग बिल उपलब्ध गराउनु पर्ने आवश्यक भएको अवस्थामा रनिङ्ग बिलको लागि तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नु पर्नेछ ।

क) रनिङ्ग बिलको लागि उपभोक्ता समितिको निवेदन ।

ख) रनिङ्ग बिलको लागि उपभोक्ता समितिको निर्णय उतार ।

ग) रनिङ्ग बिलको लागि प्राविधिक प्रतिवेदन तथा मुल्यांकन ।

घ) योजना संञ्चालन अगाडि र प्रगति सहितको फोटो ।

ङ) मुल्य अभिबृद्धि कर (VAT) लाग्ने बस्तुको VAT दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त फर्म, संस्था वा कम्पनीबाट सामान खरिद गरेको बिल ।

च) रनिङ्ग बिलको लागि वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र । तर उपभोत्ता समितिले प्रक्रिया पुऱ्याई सिफारिसका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिए पश्चात वडाले सिफारिस नदिएको खण्डमा गा.पा अध्यक्ष वा उपाध्यक्षले तोक आदेश दिन सक्नेछन् ।

छ) अनुगमन समितिको प्रतिवेदन ।

८) उपभोक्ता समितिलाई सम्झौता बमोजिमको कामको प्राविधिक मूल्यांकन, कार्य सम्पन्न

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

प्रतिवेदन योजना शाखाको सिफारिस तथा अन्य आवश्यक कागजातको आधारमा किस्तागत र अन्तिम भुक्तानी दिईनेछ ।

९) उपभोक्ता समितिले कार्य सम्पन्न गरेपछि प्राविधिक जाँचपास, नापी किताब र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त गरी सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रतिनिधिको रोहबरमा सार्वजनिक परिक्षण गराउनु पर्नेछ । योजना फरफारकको लागि उक्त सार्वजनिक परिक्षणको प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

१०) यस कार्यविधि बमोजिम कार्यान्वयन भएको योजनाहरुको जाँचपास फरफारक गराई अन्तिम भुक्तानीको लागि तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नु पर्नेछ । संलग्न कागजातहरु उपभोक्ता समितिको निर्णय तथा उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षबाट प्रमाणित गराई समावेश गर्नु पर्नेछ ।

क) अन्तिम बिल भुक्तानीको लागि उपभोक्ता समितिको निवेदन ।

ख) आमभेला गराई सरोकारवाला र योजनाबाट लाभान्वित उपभोक्ताहरुको बैठक र उपभोक्ता समितिको बैठकबाट योजना सम्पन्न भएको निर्णय उतार ।

ग) प्राविधिकले अनिवार्य नेपाली भाषामा तयार गरी कार्यालयबाट स्वीकृत प्राविधिक प्रतिवेदनहरु (प्रविधिक मूल्यांकन, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, नापी किताब, ठेक्का बिल आदि) ।

घ) लागत अनुमान अनुसारको बिल भरपाई र खर्च अनुमोदन गरेको निर्णय (सार्वजनिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदन) ।

ङ) खर्च सार्वजनिक गरेको सूचना फारम ।

च) कार्य सम्पन्न संरचनाहरुको फोटोहरु (कार्य संचालन भन्दा पूर्व र कार्य सम्पन्न पश्चात) ।

छ) मुल्य अभिबृद्धि कर (VAT) लाग्ने बस्तुको VAT दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त फर्म संस्था वा कम्पनीबाट सामान खरिद गरेको बिल ।

ज) योजना सम्पन्न भएको वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र ।

झ) वडा स्तरीय अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन ।

ञ) पालिका स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको अनुगमन प्रतिवेदन ।

११) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई निर्माण कार्य वा सेवाको काम दिदा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिबृद्धि कर, अग्रिम कर, शिरोभार, कन्टीन्जेन्सी रकम र मर्मत सम्भार कोष वापतको रकमको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

१२) उपभोक्ता समिति, गैरसरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघ संस्था मार्फत सञ्चालन गरिने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, अभिमुखीकरण कार्यक्रम, कार्यशाला जस्ता कार्यक्रमको भुक्तानी गर्दा उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विषयमा भएको निर्णय कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान र कार्यक्रम अवधि, कार्यक्रमको उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी कार्यक्रममा सहभागीको उपस्थिति, कार्यक्रमको कार्यतालिका कार्यक्रममा प्रस्तुत भएको कार्यपत्रको प्रतिलिपी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दाको अवस्थाको तस्वीरहरु सहित आर्थिक प्रशासन नियम बमोजिमको अन्य बिल भर्पाइ र कागजात संलग्न गरी कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

१३) तोकीएको काम भन्दा बढी गर्ने वा सम्झौता गरेको भन्दा फरक काम गरी वा वास्तविक काम भन्दा बढी काम गरेको देखाइ अथवा कार्य सम्झौतामा उल्लेख भएको भन्दा फरक कार्य पुरा गरेको देखाइ लागत अनुमान भन्दा बढी रकम माग्ने उपभोक्ता समितिलाई उक्त रकम भुक्तानी नदिइ कालो सूचीमा राखी कार्बाही गर्नुको अतिरिक्त सम्बन्धित प्राबिधिकलाई समेत कारबाही गरिनेछ ।

१४) बिशेष कारण बस योजनाको प्राविधिक मुल्याङ्कन (Valuation)लागत अनुमान भन्दा

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

बढन गएमा पुष्ट्याईको आधारमा कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार हुनेछ ।

१५) आयोजनाको अन्तिम भुक्तानी हुनु भन्दा अगावै गाउँपालिकाको योजना अनुगमान समिति मार्फत अनुगमन गरी अनुगमन प्रतिवेदनको आधारमा अन्तिम भुक्तानी दिइनेछ ।

१६) आयोजना सम्पन्न भई फरफारक गर्नु भन्दा अगावै उपभोक्ता समितिले अनिवार्य रुपमा कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहवरमा सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७अनुसार सार्वजनिक परीक्षण गर्नु पर्नेछ । सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूचि–१४ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१७) उपभोक्ता समितिले आफूले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना अनुसूची–१५ बमोजिमको ढाँचामा सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

१८)उपभोक्ता समितिलाई सम्बन्धित कार्यालयले ड्रइङ्ग, डिजाइन, लागत अनुमान तयार गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास गर्ने लगायत अन्य प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

१९) उपभोक्ता समितिबाट निर्माण हुने आयोजनाहरूको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी जनप्रतिनिधि, सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र अनुगमनसमितिको हुनेछ ।

२०. **निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नु पर्नेः**१) उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन हुने आयोजना गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु सम्वन्धित उपभोक्ता समितिको कर्तव्य हुनेछ । गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नको लागि प्रचलित कानूनको अतिरिक्त निम्न विषयहरु पूर्ण रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

(क) निर्माण सामाग्री ड्रइङ, डिजाईन र स्पेसिफिकेसन बमोजिमको गुणस्तर कायम गर्नु पर्नेछ,

(ख) निर्माण विधि र प्रकृया कार्यालयसँग भएको सम्झौता बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(ग) उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएको योजनाको दिगोपनाको लागि सम्वन्धित उपभोक्ता समितिले आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(घ) उपभोक्ता समिति मार्फत हुने कामको निर्धारित गुणस्तर कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित कार्यको लागि योजना अनुगमन उपशाखा तथा कार्यालयबाट खटिएका प्राविधिक कर्मचारी र उपभोक्ता समितिको हुनेछ ।

(ङ) उपभोक्ता समितिबाट हुने कामको सम्झौता बमोजिमको समय, लागत र गुणस्तरमा सम्पन्न हुन नसकेमा सम्वन्धित प्राविधिक कर्मचारीलाई सचेत गराउने र प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार कारवाही गर्न सक्नेछ । त्यस्ता उपभोक्ता समितिको लगत राखी उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई निश्चित समयसम्मको लागि अन्य उपभोक्ता समितिमा रही काम गर्न निषेध गर्नेछ ।

परिच्छेद ५

मर्मत सम्भार सम्वन्धिव्यवस्था

२१. **मर्मत सम्भार सम्वन्धी नीति**

पालिका क्षेत्र भित्रका सवै पूर्वाधारहरुको स्थायी र दिगोपनाको लागि आवश्यक मर्मत सम्भार कार्य गर्न व्याँस गाउँपालिकाको देहाय बमोजिम गर्ने नीति रहनेछ ।

१) मर्मत सम्भार कार्य भरसक श्रम प्रदायक वा कामदारहरु सोझै परिचालन गरी वा उपभोक्ता समिति, अमानत, कोटेशन वा ठेक्का मार्फतवाट गराइनेछ ।

२) सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि लाभान्वित क्षेत्रका जनता, उपभोक्ता समितिलाई गाउँपालिकाको आवश्यक पहलमा मर्मत सम्भार कार्य सहितको जिम्मेवारी क्रमश दिदै जाने ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
व्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

३)मर्मत सम्भार सहित दिगो उपयोगिताको लागि स्थानीय तहको आफ्नै स्रोत, नेपाल सरकारको अनुदान अन्तरगत पूर्वाधार क्षेत्रका लागि वार्षिक रुपमा विनियोजित रकमको निश्चित प्रतिशत रकम मर्मत सम्भारको लागि उपयोग गर्ने ।

४. मर्मत सम्भार कार्य श्रममूलक, स्थानीय नेतृत्व हुने गरी, वातावरणमैत्री प्रविधि प्रयोग गरी सहभागितात्मक प्रकृयावाट संचालन गर्ने ।

५. सम्भव भएसम्म स्थानीय नागरिकको ज्ञान, सीप, अनुभव र योग्यतालाई विकास कार्यमा उपयोग गर्ने ।

६. प्रत्येक वर्ष मर्मत सम्भार कार्यको लागि आवश्यक सूचि तयार गरी सम्भाव्य क्षेत्र लगायतका अन्य जोखिमपूर्ण स्थानहरुका साथै सार्वजनिक यातायातलाई सूचारु गर्नु पर्ने जस्ता कुराहरुलाई वढी ध्यान दिई यस किसिमको कार्यलाई सहज र सरल वनाउने ।

८. सम्पन्न पूर्वाधारहरुको मर्मत सम्भार कार्य उपभोक्ता समिति वा सोझै कामदार मार्फत वा ठेक्का मार्फत गराउने व्यवस्था गरिने छ ।

९. मर्मत सम्भार कोषबाट मर्मत गरिएका योजना तथा कार्यकमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२२. **कोष व्यवस्थापन सम्वन्धी व्यवस्था :** १) व्याँस गाउँपालिकामा एउटा मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिनेछ सो कोषमा देहाय बमोजिम रकमहरु रहने छन् ।

(क) मर्मत सम्भार कोषका लागि हाल सम्म छुट्टाईएको रकम ।

(ख) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गाउँसभाले आफ्नो कोषमा जम्मा भएको आन्तरिक आयवाट विनियोजन गरेको रकम ।

(ग) संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारवाट विनियोजित रकम ।

(घ) गाउँपालिकावाट प्रत्येक बर्ष संचालन हुने योजनाहरुबाट मर्मत सम्भार वापत २ प्रतिशतका दरले कट्टी भई जम्मा हुने रकम ।

(ङ) अन्य रकम कुनै व्यक्ति वा संस्था वा निकायद्धारा कोषलाई प्राप्त हुने सहयोग वा अनुदान रकम ।

(च) गाउँ सभाको स्वीकृतीमा प्राप्त अन्य रकम ।

३. मर्मत सम्भार कोषको बैंकमा खाता खोली आर्थिक कारोवार सञ्चालन गरिनेछ ।

४. यस कोषको खाता संचालन गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतवाट गरिनेछ ।

५. मर्मत सम्भार कोषको मर्मत सम्भार कोष व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार तोकिएका मर्मत सम्भार योजना कार्यान्वयनमा खर्च गरिनेछ ।

६. मर्मत सम्भार कोषमा रकम अभाव भई संचालित कार्यक्रमहरुमा प्रत्यक्ष असर पर्ने अवस्था भएमा व्यवस्थापन समितिले औचित्य हेरी नपुग रकमका लागि गाउँपालिकामा आवश्यक व्यवस्थाका लागि प्राविधिकको सिफारिस सहित पेश गर्नु पर्नेछ ।

२३. **मर्मत सम्भार कोष कार्यानवयन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्थाः** १)व्याँस गाउँपालिकामा मर्मत सम्भार सम्वन्धी कार्यलाई व्यवस्थित रुपमा संचालन गर्न देहाय वमोजिमको मर्मत सम्भार कोष संचालन तथा व्यवस्थापन समिति गठन गरिने छ ।

(क) गा.पा अध्यक्ष	–संयोजक
(ख) संयोजक, पूर्वाधार विकास समिति	–सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	–सदस्य
(घ) प्राविधिक शाखा प्रमुख	–सदस्य
(घ) लेखा शाखा प्रमुख	–सदस्य
(ङ) जिन्सी शाखा प्रमुख	–सदस्य

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

च)योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख सदस्य–सचिव

२) उपदफा (१) बमोजिम गठीत समितिको नियमित वैठकमा कामसंग सम्वन्धीत कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थाको प्रतिनिधिलाई आवश्यकता अनुसार आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

३)समितिको बैठक संञ्चालन सम्बन्धी अन्य कार्यविधि गाउँकार्यपालिकाको बैठक संञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

४. उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँ क्षेत्रभित्र मर्मत गरिनु पर्ने भौतिक संरचनाहरुको लागत सहितको विवरण संकलन गरी गाउँ सभामा पेश गर्ने ।

ख) कोषको खातामा जम्मा गर्नु पर्ने रकम समयमा नै जम्मा गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

ग) कोषको लागि वार्षिक रुपमा आवश्यक पर्ने, यसबाट आर्जन हुने र खर्च हुने रकमको कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।

घ) बिभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुसंग गाउँपालिकाको सहमतिमा कार्यक्रमहरु उपलव्ध गराउने तर्फ आवश्यक पहल गर्ने ।

ङ) कोषको आय व्यय सम्वन्धी हर हिसावको लेखापरिक्षण गराई सोको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन गाउँपालिका मार्फत गाउँसभामा पेश गर्ने ।

च) प्रत्येक महिना कोषमा जम्मा भएको तथा खर्च भएको रकमको यथार्थ विवरण सार्वजनिक गर्ने गराउने ।

छ) समितिले कोषमा आवश्यक रकम जुटाउने तर्फ आवश्यक पहल गर्ने ।

२४. **मर्मत सम्भार सम्वन्धी कार्य कार्यान्वयन सम्वन्धि व्यवस्था :** मर्मत सम्भार सम्वन्धि कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गराउदा देहाय अनुसार गर्नु पर्नेछ ।

१. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानून वमोजिम हुने गरी कार्यक्रम स्थानीय उपभोक्ताहरु द्वारा गठित उपभोक्ता समिति मार्फत गराउन प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

२. उपदफा (१) मा उल्लेखित प्रकृयावाट काम गराउने प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाले उपभोक्ता समितिलाई विषयगत रुपमा वर्गिकरण र सूचिकृत गरी उनीहरुको लगत अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

३. उपदफा(१) वमोजिम उपभोक्ता समितिद्धारा स्थानीय आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा वा संचालन गराउदा देहाय वमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(क) उपभोक्ता समिति मार्फत गराउदा लागत, काम सम्पन्न गर्नु पर्ने अवधि, सम्पन्न कामको संचालन तथा मर्मत सम्भार र आवश्यक अन्य कुराहरु समेत स्पस्ट खोली सम्वन्धित स्थानीय तह र उपभोक्ता समिति विच सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

(ख)गाउँपालिकाले लागत अनुमान तयार गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास लगायत अन्य प्राविधिक सहयोग उपलव्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ग) प्राविधिकले लागत अनुमान गर्दा जनसहभागिताको अंश समेत किटानी साथ उल्लेख गर्नुपर्नेछ । यस्तो लागत अनुमानको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर, अग्रीम कर, शिरोभार तथा कन्टिन्जेन्सी रकमको अंश कट्टी गरी उपभोक्ता समितिलाई काम दिनु पर्नेछ ।

(घ) उपभोक्ता समितिले निर्माण सम्वन्धी काम सम्पन्न गरिसकेपछि प्राविधिकवाट नापजाँच गराई उक्त कार्यका लागि प्राप्त रकम र जनसहभागीतावाट व्यहोरेको श्रम वा नगद वा जिन्सी समावेश भएको कूल खर्चको विवरण र वहुमत उपभोक्ता समूहको उपस्थिति र निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत गाउँपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ । यसरी विवरण प्राप्त भएपछि गाउँपालिकाले आवश्यक ठानेमा सार्वजनिक परीक्षण समेत गराई सो सहितको अभिलेख खडा गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) उपभोक्ता समिति मार्फत गर्नु पर्ने काम ठेकेदार वा कन्ट्रेक्टरबाट गराउनु पाइनेछैन् । उपभोक्ता समितिले समयमा काम गराउन नसकेमा गाउँपालिकाले प्रचलित नियम बमोजिम वा अन्य

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

प्रक्रियाबाट काम गराउन सक्नेछ । उपभोक्ता समितिले रकम दुरुपयोग गरेको बुझिन आएमा छानविन गरी दुरुपयोग भएजति रकम उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीवाट दामासाहीले सरकारी बांकीसरह असुल उपर गरिने छ ।

(च) उपभोक्ता समितिवाट सम्पन्न हुने कामको मर्मत सम्भारको जिम्मा सोही उपभोक्ता समितिको हुने भन्ने कुरा सम्झौतामा स्पष्ट रुपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(छ) उपभोक्ता समितिले जिम्मा लिएको कार्य सम्पन्न भए पछि सोको रेखदेख, मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारीसमेत तोकी आयोजनाको स्वामित्व उपभोत्ता समितिलाई नै हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ । यसरी हस्तान्तरण भै प्राप्त आयोजनाको सेवा वापत उपभोक्ता समितिले दस्तुर तोकी आफ्नो कोष खडा गरी संचालन गर्न सक्नेछ ।

(ज) वढी जटिल प्राविधिक पक्ष समेत समावेश भएको र मेसिनको वढी प्रयोग हुने काम बाहेक सामान्यतया श्रमप्रधान प्रविधि अपनाइने आयोजना वा कार्यक्रममात्र उपभोक्ता समिति मार्फत गराउनु पर्नेछ ।

(झ) उपभोक्ता समितिले लिएको पेश्की फछ्यौट गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मूल्यांकन, सम्झौता तथा कार्यसम्पादनको आधारमा नापजाँच र मूल्य खुलेको रनिङ्ग विल, उपभोक्ता समितिको वैठकको निर्णयको प्रतिलिपि सहित सम्वन्धित निकायमा निवेदन गर्नु पर्नेछ ।

(ञ) उपभोक्ता समितिवाट सम्झौता वमोजिमको विवरण प्रस्तुत भई पेश्की फर्छौट भए जतिको रकममा अर्को किस्ता कायम गरी पेश्कीको रुपमा सोधभर्ना दिनु पर्नेछ ।

(ट) उपभोक्ता समितिले गरेका खर्चको श्रेस्ता,विल, भरपाई सम्वन्धित निकायले जुनसुकै समयमा पनि कर्मचारी खटाई जांच गरी प्रतिवेदन लिन सक्नेछ ।

(ठ) उपभोक्ता समितिले गाउँपालिका समक्ष कामको लागि निवेदन प्रस्तुत गर्दा गाउँपालिकाले उपभोक्ता समितिसंग सम्झौता गर्दा उपभोक्ता समितिले गर्ने योगदानको रकम खुलाउनु पर्नेछ र उपभोक्ता समितिले कार्य गर्दा सो अनुरुप गरी हिसाव किताव राख्नु पर्नेछ ।

(ड) उपभोक्ता समितिवाट गराएको कामका लागि गाउँपालिकावाट प्राविधिक सहयोग उपलव्ध गराउन कुनै कारणले सम्भव नभएमा तोकिएको खर्चको सीमा भित्र रही उपभोक्ता समितिले गाउँपालिकाबाट सहमति लिइ आफ्नै तर्फवाट करारमा प्राविधिक नियुक्त गर्न सक्नेछ । यसरी नियुक्त गरिएको प्राविधिकलाई दिनु पर्ने पारिश्रमिक कन्टीन्जेन्सीबाट भुक्तानी गर्नु पर्नेछ । यस किसिमको पारिश्रमिक लागत अनुमानको तीन प्रतिसत भन्दा वढी हुने छैन ।

(ढ) उपभोक्ता समितिले आफूले जिम्मा लिएको काम सम्पन्न गर्न थप म्याद आवश्यक भएमा कारण सहित निवेदन दिएमा खण्ड (ण) बमोजिमको उपभोक्ता समूह र उपभोक्ता समितिले गरेको निर्णयको आधारमा गाउँपालिकाले म्याद थप गर्नेछ । तर साधारणतया यस्तो म्याद थपको अवधि कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधिभन्दा बढी हुने छैन ।

(ण) उपभोक्ता समितिले गरेको निर्माण कार्यको मूल्यांकन र नापी कितावको आधारमा किस्ता दिइने छ । यसरी सम्पन्न भएको कार्यको प्रकृति हेरी छ महिना भित्र निर्माण कार्यमा कुनै त्रुटी भई सच्याउनु पर्ने भएमा निर्माण कार्य गर्ने उपभोक्ता समितिले नै आफ्नो खर्चमा सच्याउनु पर्नेछ ।

(त) निर्माण कार्य वाहेक अन्य कार्यक्रम उपभोक्ता समितिसंग सम्झौता गरी सञ्चालन वा कार्य सम्पन्न गराउदा स्वीकृत नर्म्स, मापदण्ड, र लागतको प्रस्ताव स्वीकृत गरी उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(थ) उपभोक्ता समितिलाई एकपटक उपलव्ध गराएको काम सम्पन्न नभए सम्म अर्को काम दिइने छैन ।

४. मर्मत सम्भार कर्ता वा कामदार समूहको व्यवस्था बाट हुन नसकिने तथा प्राविधिक दृष्टीले जटिल एवं मेशीनरीको उपयोग गर्नु पर्ने मर्मत सम्भार कार्य मात्र ठेक्का पट्टाबाट सम्पन्न गरिने छ ।

५. सम्भारकर्ता वा कामदारहरको डोर हाजिर फाराम भरी तोकिएको व्यक्ति वा प्राविधिकको सिफारिसमा उपभोक्ता समितिले भुत्तानी गर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

६.सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको मर्मत सम्भारका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक जनशक्ति गाउँपालिकाले उपलव्ध गराउनेछ ।

७. गाउँपालिकाबाट आवश्यक जनशक्ति उपलव्ध नहुने अवस्थामा गाउँपालिकाको स्वीकृत लिई सम्वन्धित उपभोक्ता समिति आफैले उपयुक्त किसिमको जनशक्तिको व्यवस्था गरी सेवा लिन सकिनेछ ।

परिच्छेद–६

अनुगमन,मुल्याङ्कन तथासुपरिवेक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

२५. अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा जाँचपास फरफारक सम्बन्धी व्यवस्थाः१) बस्ती स्तरमा सञ्चालित योजनाको लागत, परिमाण, समय सिमा र गुणस्तरीयताको आधारमा अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण गर्न योजना सञ्चालन क्षेत्रका लाभग्राहीहरुको उपभोक्ता समिति गठन गरिने भेलामा लाभग्राहीहरु मध्येबाट न्यूनतम ३३ प्रतिशत महिला सहित कम्तीमा ३ सदस्यीय अनुगमन समिति गठन गर्नु पर्नेछ । सो अनुगमन समतिको सदस्य उपभोक्ता समितिको सदस्य नरहेको हुनु पर्नेछ ।

२) वडा भित्र सञ्चालित योजनाको लागत, परिमाण, समय सिमा र गुणस्तरीयताको आधारमा अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण गर्न वडा स्तरमा देहाय बमोजिम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति रहनेछ ।

क) सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष –संयोजक

ख) वडा सदस्यहरु –सदस्य

ग) वडा सचिव -सदस्य–सचिव

३) उपभोक्ता समितिले वडा स्तरी अनुगमन समितिको प्रतिवेदन अन्तिम भुक्तानीको लागि पेश गर्नु पर्नेछ । वडा स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको सिफारिस बिना भुक्तानी दिइने छैन ।

४) गाउँपालिकाबाट सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमको लागत, परिमाण, समय सिमा र गुणस्तरीयताको आधारमाअनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण गर्न गाउँपालिका स्तरमा देहाय बमोजिम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति रहनेछ ।

क) गा.पा उपाध्यक्ष –संयोजक

ख) गाँउपालिका अध्यक्षले तोकेको एक जना महिला सहित कार्यपालिका सदस्यको २ जना –सदस्य

ग)प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकिएको अधिकृत कर्मचारी –सदस्य

घ) योजना तथा कार्यक्रम हेर्ने प्राविधिक कर्मचारी (साइट इन्चार्ज) १ जना –सदस्य

ङ) योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख सदस्य–सचिव

५) उपदफा (४) बमोजिम गठन भएको समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

६) उपदफा (५) बमोजिम गठन भएको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसारप्राविधिक वा अन्य कर्मचारी तथा विज्ञ आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

७) अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिको काम, कर्तव्य अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) आयोजनाको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने तथा देखिएका बाधा, व्यवधान र समस्या समाधानका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको यकीन गर्ने र नगरेको पाइएमा सम्बन्धित पक्षलाई सचेत गराउने ।

(ग) योजना सञ्चालनको क्रममा बाधा अवरोध आइपरेमा आवश्यक सहजीकरण गर्ने, सम्पन्न कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परिक्षण गर्न सहयोग गर्ने तथा गाउँपालिकासँग गरेको सम्झौता र प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन भएको नपाइएमा

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

सम्बन्धित उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुलाई र गाउँपालिकालाई सोको जानकारी गराउनु आयोजना अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

(घ) कार्यक्रम तथा योजनाहरुको जाँचपास फरफारक तथा अन्तिम भुक्तानीको लागि सिफारिस गर्ने ।

(ङ) संञ्चालित कार्यकम तथा योजनाहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी कार्यान्वयन सम्बन्धमा उपभोक्ता तथा निर्माण समिति, योजना स्तरीय अनुगमन समितिलाई तोकीए बमोजिम काम नभए काम गराउन र कामको गुणस्तरीयता कायम गर्न आवश्यक निर्देशन सहित पृष्ठपोषण गर्न सक्नेछ ।

(च) योजनाको कार्य सम्पन्न भए पश्चातनियमित अनुगमन सुपरिवेक्षण गरी अनुगमन प्रतिवेदन सहित कार्यकम तथा योजना जाँचपास तथा फरफारककोलागि जाँचपास फरफारक समितिमा सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

(छ) योजना तथा कार्यकम कार्यान्वय र तोकिए बमोजिमको गुण्स्तर सहित काम भए नभएको प्रतिवेदन समिति कार्यपालिकामा सुझाव सहित पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ज) उपदफा (४) बमोजिम गठन भएको गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले अनिवार्य नियमिति अनुगमन गरी पृष्ठपोषण गर्नु पर्नेछ ।

८) उपभोक्ता समिति मार्फत गरिएको कामकाजको अनुगमन गर्ने कर्मचारी वा पदाधिकारीले अनुसुचि–१६ मा तोकिएको ढाँचामा अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

९) गाउँपालिकाले कार्यक्रम वा योजना अनुगमन सुपरिवेक्षण गर्न थप आचरसंहिता निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

१०) कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार बाह्य अनुगमन प्रणाली(Third Party Monitoring Systm)अनुसार अनुगमन र मुल्याङ्कनको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

११) उपदफा (८) बमोजिमको प्रक्रिया अनुसारको अनुगमनकर्ताले आयोजना निर्माण सम्बन्धमा भएको प्रगति विवरण उपभोक्ता समिति र गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाबाट प्राप्त गरी आयोजनाको लेखाजोखा गर्ने, आयोजना सञ्चालनबाट स्थानीय जनतालाई पुगेको सुबिधा, सेवाको गुणस्तर, सेवा बृद्धि गराउनु पर्ने अवस्था आदिको सुपरिवेक्षण गरी जानकारी लिने, आयोजना सञ्चालनको क्रममा देखा परेको बाधा व्यवधान हटाउनको लागि उपयुक्त सुझाव सहितको सिफारिस गाउँपालिकामा पेश गर्ने तथा उपभोक्ता समितिले स्थानीय तहसँग गरेको सम्झौता र प्रचलित कानुन बमोजिम आयोजना सञ्चालन भएको नपाइएमा सोको जानकारी सम्बन्धित गाउँपालिकामा गराउने दायित्व र जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुको साथै योजनाको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरी योजना कार्यान्वयनमा गर्नुपर्ने नीतिगत सुधार र योजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या समाधानका लागि आवश्यक निर्देशन दिने र योजना कार्यान्वयनमा विभिन्न निकाय बिच समन्वयकारी भूमिका समेत निर्वाह गर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

परिच्छेद-७
जाँचपास, फरफारक तथा हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था

२६. **योजना जाँचपास, फरफारक तथा हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था** : १) उपभोक्ता समितिले योजनाको कार्य सम्पन्न भए पश्चात योजनाको जाँचपास फरफारक तथा अन्तिम भुक्तानीको लागि देहाय बमोजिम प्रमाण सहित कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

क) अन्तिम बिल भुक्तानीको लागि उपभोक्ता समितिको निवेदन ।

ख) आमभेला गराई सरोकारवाला योजनाबाट लाभान्वित उपभोक्ताहरुको बैठक र उपभोक्ता समितिको बैठकबाट योजना सम्पन्न भएको निर्णय उतार ।

ग) प्राविधिकाले अनिवार्य नेपाली भाषामा तयार गरी कार्यालयबाट स्वीकृत प्राविधिक प्रतिवेदनहरु (प्रविधिक मूल्यांकन, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, नापी किताब, ठेक्का बिल आदि)

घ) लागत अनुमान अनुसारको बिल भरपाई र खर्च अनुमोदन गरेको निर्णय (सार्वजनिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदन) ।

ङ) खर्च सार्वजनिक गरेको सूचना फारम ।

च) कार्य सम्पन्न संरचनाहरुको फोटोहरु (कार्य संचालन भन्दा पूर्व र कार्य सम्पन्न पश्चात)।

छ) मुल्य अभिबृद्धि कर (VAT)लाग्ने बस्तुको VAT दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त फर्म संस्था वा कम्पनीबाट सामान खरिद गरेको बिल ।

ज) योजना सम्पन्न भएको वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र,तर उपभोत्ता समितिले प्रक्रिया पुऱ्याई सिफारिसका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिए पश्चात वडाले सिफारिस नदिएको खण्डमा गा.पा अध्यक्ष वा उपाध्यक्षले तोक आदेश दिन सक्नेछन् ।

झ) वडा स्तरीय अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन ।

२) उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गरिएका योजनाहरुको कार्य सम्पन्न भई अन्तिम भूक्तानीको लागि पेश भएमा जाँचपास तथा फरफारक समितिलेसम्पूर्ण दस्तावेजहरु जाँचबुझ गरी समितिमा प्राप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र जाँचपास फरफारक गरी अन्तिम भुक्तानीको लागि कार्यालयलाई सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

३) कार्यालयमा पेश भएका योजनाको जाँचपास फरफारक गर्न देहाय बमोजिम जाँचपास फरफारक समिति रहनेछ ।

(क) गा.पा अध्यक्ष	–संयोजक
(ख) पूर्वाधार विकास समिति संयोजक	–सदस्य
(ग)प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	–सदस्य
(घ) पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख वा निजले तोकेको कर्मचारी	–सदस्य
(ङ) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	–सदस्य
(च) आन्तरिक लेखा परिक्षण ईकाइको कर्मचारी १ जना	–सदस्य
(छ) योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख	सदस्य–सचिव

४) उपदफा (३) बमोजिम गठित समितिको बैठकमा आवश्यक योजना संग सम्बन्धित जनशक्ति आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

५) बैठकको कार्यविधि गाउँपालिकाको बैठक सञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

६) उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरुको कार्य सम्पन्न भए पछि जाँचपास फरफारक समितिको निर्णय अनुसार जाँचपास फरफारक भएको योजनाको अन्तिम भूक्तानी गरी प्रचलित कानून बमोजिम उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्ने छ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

परिच्छेद–८
विविध

२७.पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता १) योजना तथा कार्यक्रम संञ्चालन तथा कार्यान्वयन प्रक्रियामा पारदर्शिता कायम गर्नु सरोकारवाला सबै पक्षको दायित्व हुनेछ ।

२) योजना तथा कार्यक्रमको पारदर्शिता कायम गर्न सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण क्रियाकलाप नियमानुसार संञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

२८. प्रतिवेदन सम्बन्धि व्यवस्था : १) योजना तथा अनुगमन शाखाले गाउँपालिकाबाट सञ्चालन गरिएको सम्पूर्ण योजना तथा कार्यक्रमहरुको चौमासिक तथा बार्षिक सूझाव सहितको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।

२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिएका प्रतिवेदनहरु सम्बन्धित निकायमा चौमासिक प्रतिवेदन चौमासिक समाप्त भएको १५ दिन भित्र र बार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक बर्ष समाप्त भएको मितिले ३० दिन भित्र सम्बन्धित निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३) मासिक चौमासिक तथा बार्षिक प्रतिवेदनको ढाँचा प्रचलित कानुनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४) गाउँपालिकाबाट सञ्चालित बजेट तथा कार्यक्रमहरुको चौमासिक तथा बार्षिक समीक्षा गर्नु पर्नेछ ।

२९. संशोधन सम्बन्धि व्यवस्था: यस कार्यविधिमा संशोधन तथा हेरफेर गर्नु पर्ने वान्छनीय भएमा कार्यपालिकाले संशोधन तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

३०.वचाउ तथा खारेजी :१)व्याँस गाउँकार्यपालिकाबाट जारी गरिएका देहाय बमोजिम कानून खारेज गरिएको छ ।

क) योजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५,

ख) उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५,

२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज भएका कानून बमोजिम भए गरेका कार्यहरु यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

३) यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुराहरुको हकमा यसै कार्यविधि अनुसार र उल्लेख नभएका कुराहरुका हकमा प्रचलित ऐन, नियम तथा गाउँकार्यपालिकाको निर्णय अनुसार हुनेछ ।

४) संघीय कानून तथा प्रदेश कानून संग बाँझिएको हद सम्म स्वतः खारेज भएको मानिनेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची १

दफा (८) को उपदफा (१) संग सम्बन्धित
बार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमाका चरण र समय सिमा

क.सं.	चरण	समय सिमा	कैफियत
१	आयव्ययको प्रक्षेपण गरिएको तत्थ्याङ्क सहितको विवरण नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयमा पेश गर्ने	पुष मसान्त भित्र	
२	संघ र प्रदेशबाट वित्तीय हस्तान्तरणको सिमा र मार्ग दर्शन प्राप्त		
	क) संघबाट	फागुन मसान्त भित्र	
	ख) प्रदेशबाट	चैत्र मसान्त भित्र	
३	बिषयगत क्षेत्र छुट्याउने (स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण गर्ने		
	स्थानीय राजस्व परापर्श समितिले स्थानीय तहको कार्यपलिकामा राजस्व प्रक्षेपण गरी पेश गर्नु पर्ने	पौष १५ गते भित्र	
	स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धाण समितिले स्थानीय तहको स्रोत तथा बजेट सिमा निर्धारण गरी सक्नु पर्ने	बैशाख १० गते भित्र	
४	आगामी आ.ब.को बजेट सिमा बिषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई पठाउनु पर्ने	बैशाख १५ गते भित्र	
५	वडास्तरीय योजना तर्जुमा र प्राथमीकता निर्धारण गर्ने	जेठ १५ गते भित्र	
६	एकीकृत बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने	जेठ मसान्त	
७	बजेट तथा कार्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गर्नु	असार ५ भित्र	
८	बजेट तथा कार्यक्रम सभामा पेश गर्ने	असार १० गते	
९	बजेट तथा कार्यक्रम सभाबाट स्वीकृत गर्ने	असार मसान्त भित्र	
१०	बजेट तथा कार्यक्रम सर्वसाधारणकोलागि प्रकाशन गरी सार्वजनिक गर्ने	श्रावण १५ गते भित्र	

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

अनुसूचि २

दफा (८) उपदफा (२) संग सम्बन्धित

आय तर्फ

शिर्षक		आ.ब. ..... को यथार्थ	आ.ब....... को संशोधित अनुमान	आ.ब. .... अनुमान
राजस्व				
१	आन्तरिक राजस्व			
१.१	एकीकृत सम्पत्ति कर			
१.२	घरजग्गा बहाल कर			
१.३	व्यवसाय कर			
१.४	बहालबिरौटी शुल्क			
१.५	पार्किङ्ग शुल्क			
१.६	जडिबुटी बवाडी र जीवजन्तु कर			
१.७	सेवा शुल्क			
१.८	अन्य			
२	राजस्व बाँडफँड			
२.१	मूल्य अभिबृद्धि कर तथा अन्त शुल्क			
२.२	प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी			
२.२.१	पर्वतारोहण रोयल्टी			
२.२.२	विद्युत रोयल्टी			
२.२.३	वन रोयल्टी			
२.२.४	खानी तथा खनिज			
२.२.५	पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोत			
३	वित्तीय हस्तान्तरण			
३.१	नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान			
३.१.१	वित्तीय सामनीकरण अनुदान			
३.१.२	सशर्त अनुदान			
३.१.३	सम्पूरक अनुदान			
३.१.४	बिशेष अनुदान			
३.२	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान			
३.२.१	वित्तीय सामनीकरण अनुदान			
३.२.२	सशर्त अनुदान			
३.२.३	सम्पूरक अनुदान			
३.२.४	बिशेष अनुदान			
४	वित्तीय व्यवस्था (प्राप्ति)			
५	अन्तर स्थानीय तह साझेदारी			
६	अन्य			
कूल जम्मा				

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

शिर्षक		आ.ब. ..... को यथार्थ	आ.ब....... को संशोधित अनुमान	आ.ब. .... अनुमान
व्यय तर्फ				
१	चालु			
१.१	पारिश्रमिक/सुविधा			
१.२	मालसमान तथा सेवाको उपयोग तालीम समेत			
१.३	व्याज र सेवा शुल्क			
१.४	अनुदान			
१.५	सामाजिक सूरक्षा			
१.६	अन्य खर्च			
२	पूँजीगत खर्च			
२.१	जग्गा			
२.२	भ्वन			
२.२.१	फर्निचर			
२.२.२	सवारी साधन			
२.२.३	मेसिनरी औजार			
२.२.४	सार्वजनिक निर्माण			
२.२.५	पूजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श			
२.२.६	अन्य			
३	वित्तीय व्यवस्था भूक्तानी			
	जम्मा			
४	बजेट बचत(+)/न्यन(–)			
५	ऋण			
५.१	आन्तरिक			
५.२	बाह्य			
६	गत बर्षका मौज्दात			
	कूल जम्मा			

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

अनुसुचि ३

दफा (९) उपदफा (४) को खण्ड (ज) संग सम्बन्धित

राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन

१.पृष्ठभूमि

२.राजस्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण

२.१आन्तरिक राजस्व परिचालन

२.२ समग्र राजस्व संकलन

२.३राजस्वको शिर्षक अनुसार संकलन

२.४आन्तरिक राजश्व संकलनमा देखिएका समस्याहरु

२.५आन्तरिक राजश्व संकलनमा सुधारका सम्भावनाहरु

३.राजस्व नीतिहरु

४.करका आधारहरु

५. आगामी आ.व.......... को लागि अनुमानित कर तथा गैरकर राजस्व रकम

सि. नं.	राजस्व कोक्षेत्रहरु	चालु आर्थिक बर्षको दर	प्रस्तावित दर	पुष्ट्याई	कैफियत

६. आगामीआ.व.......... को लागि अनुमानित कर तथा गैर कर राजस्व रकम

सि. नं.	राजस्व को क्षेत्रहरु	गत आ.ब.को यथार्थ	चालु आ.ब.को संशेधित अनुमान	आगामी आ.ब.को अनुमान	कैफियत

७. निष्कर्ष तथा सुझावहरु

....

राजस्व परामर्श समितिका पदाधिकारी

....
....
....

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसुचि ४

दफा (१०) को उपदफा (७) संग सम्बन्धित

आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु तथाप्राथमिकता निर्धारण फाराम

(क) आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु

१.गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदानपुग्ने आयोजनाहरु (२०अंक)

(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–२०अंक

(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–१०अंक

(ग) तटस्थ–५ अंक

२. उत्पादन मूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने आयोजनाहरु (१५अंक)

(क) चालु आ.व.मा नै सम्पन्न हुने–१५अंक

(ख) आगामी आ.व. मा सम्पन्न हुने–१०अंक

(ग) अन्य–५अंक

३. आम्दानी र रोजगार बृद्धिगर्ने आयोजनाहरु (१५अंक)

(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–१५अंक

(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–७.५अंक

(ग) तटस्थ–०

४.लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनाहरु (१५अंक)

(क) ५०% वा सो भन्दा बढी लागत सहभागिता हुने–१५ अंक

(ख) २०% देखि ५०% सम्म लागत सहभागिता हुने–१० अंक

(ग) २०% सम्म लागत सहभागिता हुने–५ अंक

(घ) लागत सहभागिता नहुने–०

५. स्थानीय श्रोत साधन र सीपको प्रयोग हुने आयोजनाहरु (१०अंक)

(क) आयोजनालाई आवश्यक पर्ने सबै श्रोतसाधन स्थानीयतह मा उपलव्ध हुने–१०अंक

(ख) आयोजनालाई आवश्यकपर्ने ५०%सम्म श्रोतसाधन स्थानीयतहमा उपलव्धहुने–७.५अंक

(ग)अन्य–५अंक

६. समावेशी विकासमा योगदान पुर्याउने आयोजनाहरु (१०अंक)

(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–१०अंक

(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–५अंक

(ग) तटस्थ–०

७. दीगोविकास र वातावरणीय संरक्षणगर्ने आयोजनाहरु (१०अंक)

(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–१०अंक

(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–५अंक

(ग) तटस्थ–०

८. स्थानीय भाषिक, सांस्कृतिक विकास गर्ने आयोजनाहरु (५अंक)

(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–५अंक

(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने–३अंक

(ग) तटस्थ–०

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

ब्याँस गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सुनसेरा, दार्चुला
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

(ख) आयोजनाको प्राथमिकताक्रम निर्धारण फाराम

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने (२० अंक)	उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने (१५ अंक)	आम्दानीरोजगारबढ्ने१५अंक	लागत सहभागिता जुट्ने) १५अंक(	स्थानीय श्रोत साधन र सीपको प्रयोग	समावेशी विकासमा योगदान) १०अंक(	दीगो विकास र वातावरणीय संरक्षण (१० अंक)	स्थानीय भाषिक, सांस्कृतिक विकास (५ अंक)	कुल प्राप्ताङ्क (१००)	प्राथमिकता क्रम
१											
२											
३											
४											
५											
६											

नोटःआयोजनाहरुको प्राथमिकता क्रम निर्धारण गर्दा सवै भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने आयोजनालाई पहिलो प्राथमिकता क्रम निर्धारण गर्नु पर्नेछ।

क्र.स.	**अंकभार**	**प्राथमिकता नं.**
१	८० अंक भन्दा बढी प्राप्त भएमा	१
२	६० देखि ८० अंकप्राप्त भएमा	२
३	६० अंक भन्दा कम प्राप्त भएमा	३
४	५० अंक भन्दा कम प्राप्त भएमा	न्यून प्राथमिकता

नोटःयसरी योजना छनौट गर्दा पहिलो प्राथमिकतामा परेको योजनाहरु छनौट गर्ने। रकम उपलब्ध भए सम्म प्राथमिकता २ र ३स्वीकृत गर्न सक्नेछ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसिच५

(दफा ११ कोउपदफा २ संगसम्बन्धित)

गाउँपालिकाको कार्यालय सुन्सेरा, दार्चुला

बस्तीस्तरीय योजना अनुरोध फारम

मितिः-................................ वडा नं. ....बस्तीको नामः-... ....

बस्तीस्तरमा दर्ता नं... बस्तीस्तर प्राथमिकता नं......... वडा स्तरमा प्रथामिकता नं. ....

१. योजना माग गर्ने समुह/संस्था/उपभोक्ता समिति/टोल विकास संस्था वा अन्य ....

२. प्रस्तावित योजना/ कार्यक्रम सम्बन्धि विवरणः-

क) योजना,कार्यक्रमतथा कृयाकलापको नामः-...

ख) योजना तथा कार्यक्रमको क्षेत्रः- आर्थिक विकास/सामाजिक विकास/पूर्वाधार विकास/ वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन/सुशासन तथा संस्थागत विकास (माथि उल्लेखित क्षेत्रमध्ये कुनै एक क्षेत्र छनौट गर्ने)

३. योजना तथा कार्यक्रमको किसिमः- (१) नयाँ/क्रमागत/अधुरो/मर्मत सम्भार (माथि उल्लेखित कुनै एक छनौट गर्ने)

४. योजना तथा कार्यक्रम सम्बन्धि विवरणः- योजना तथा कार्यक्रम संचालन हुने स्थानः-ब्याँसगापा वडा .... बस्ती ....कार्यक्रमबाट लाभाम्बित परिवार संख्याः- ....

५. योजना तथा कार्यक्रमबाट लाभाम्बित हुने जनसंख्याः-

दलित			महिला			जनजाती			अन्य		
अति गरिब	गरिब	मध्यम	अति गरिब	गरिब	मध्यम	अति गरिब	गरिब	मध्यम	अति गरिब	गरिब	मध्यम

६. योजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्न लाग्ने समयः- ....

७. योजना तथा कार्यक्रमको कुल अनुमानित लागत रकम रु...........................

८. लागत विवरणः

वडा कार्यालय	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार	संघीय सरकार	गै.स.स.	अन्य निकाय	उपभोक्ताको लागत सहभागिता नगद

९. योजनाको तथा कार्यक्रमको लागत अनुमानगर्ने तालिकाः१. भौतिक पुर्वाधार

क्र.स.	विवरण	इकाई	परिमाण	मूल्य प्रति इकाई रु	जम्मा रु.

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

१	१. भौतिक साधन (समेन्ट/छड/पाईप/कर्कट पाता आदि) क) .... ख) .... ग) .... घ) .... ङ) .... च)				
२.	श्रम क) दक्ष ख) अर्धदक्ष				
३	प्राकृतिक श्रोत क) बालुवा ख) ढुङ्गा ग) गिट्टी घ) काठ ङ) अन्य				
४	कुल जम्मा				

१०.योजना तथा कार्यक्रमको किसिमः- सडक भए कि.मि/खानेपानी भए/धारा संख्या/सिंचाई भए सिंचित हुन सक्ने रोपनी/तालिम भए लाभाम्बित संस्था/बृक्षा रोपण भए क्षेत्रफल/भवन भए कोठा संख्या/विद्युत भएक कि.वा./मेगावाट र अन्य................. भए उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

क्र.स.	विवरण	खानेपानी	सिंचाई	सडक	नियन्त्रण	विद्युत	भवन शहरी विकास	संचार	अन्य
१	पानीको श्रोत (कुवा/खोला/मुल/झरना/ट्युवेल)								
२	पानी लिन जान आउन लाग्ने समय घण्टा/मिनट								
३	पानीको गुणस्तर								
४	पानीको श्रोतको क्षमता (डिस्चार्ज)								
५	पानीको मुहानको स्वामित्व निजि वा सार्वजनिक								
६	पानीको मुहान विवादित वा निर्विवादित								
७	योजनाको लम्बाई /क्षेत्रफल/धारा संख्या								
८	लाभाम्बित क्षेत्रफल								
९	थप विस्तार हुन सक्ने								

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

	क्षेत्रफल/धारा									
१०	सडकको किसिम मोटरेवल /पि.सि.सि./ग्राविल/कच्चि/पक्की									
११	पुल आवश्यक पर्ने वा नपर्ने (सडक मार्गमा)									
१२	क्रमागत/अधारा भएमा हाल सम्मको प्रगति									
१३	सडक मार्गमा वन क्षेत्र पर्ने वा नपर्ने वन क्षेत्र पर्ने भए क्षेत्रफल कि.मि.									
१४	सडक निर्माण हुने जग्गा सार्वजनिक/सरकारी/निजी व्यक्तिगत									
१५	जग्गामा विवाद छ/भएको वा नभएको									
१६	योजना निर्माण हुने जग्गा व्यक्तिगत भएमा जग्गा निशुल्क उपलव्ध हुन सक्ने वा नसक्ने									
१७	बाढी पहिरो प्रभाव पर्ने बस्तीको नाम/ बाढीले प्रभाव पार्ने क्षेत्रफल									
१८	बाढी पहिरोबाट भविश्यमा हुन सक्ने जोखिम									

३. पूर्वाधार विकास निर्माण बाहेक अन्य योजना कार्यक्रमको लागत अनुमान विवरणः (कृषि/पशु/वन/शिक्षा/स्वास्थ/घरेलु/महिला/बालबालिका/अपाङ्ग/जेष्ठनागरिक/दलित अन्य..........)

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रमको नाम	जम्मा लागत रु.	गाउँपालिकाबाट माग गरिएको रु.	माग गर्ने निकायको लागत सहभागिता रु.	लाभाम्बित परिवार संख्या	क्षेत्रफल रोपनी विघा

माथि उल्लेखित विवरण सामुदायिक संस्था (टोल विकास संस्था/आमा समुह/बालक्लब/संजाल/युवा क्लब/ना.स.के.) र विभिन्न सरकारी निकायबाट गठन भएका अन्य सरोकारवालाहरु आधिकाधिक सहभागिता हुने गरी वडा सदस्यको संयोजनमा अन्र्तकृया/छलफल बिचार विमर्श गरीगरी छनौट गरिएको हो ।

योजना माग गर्ने उपभोक्ता/समुह /संघ/संस्थाको तर्फबाट
नामः-
सहीः-
पदः-

बस्ती स्तरबाट माग संकलन गर्ने वडा सदस्यको
नामः-
सहीः-
पदः-

वडा अध्यक्षको
नामः-
सहीः-
मितिः-

१. योजना अनुरोध उपभोक्ताहरु मध्ये ८० प्रतिशत उपभोक्ताहरुको हस्ताक्षर अनुसूची-५.१ मा दिएको फाराम अनुसार हुनेछ साथै उक्त फाराम अपुग हुन गएमा थप पाना प्रयोग गर्न सकिनेछ ।
२. माग गरिएको योजना छनौट कार्य विवाद रहित हुनपर्छ ।
३. योजना छनौट गर्दा स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम् उपयोग हुने तथा लागत सहभागिता बढी भन्दा बढी व्यहोरिने योजना कार्यक्रम लाई प्राथिमिकता दिई प्रस्तावित हुनु पर्नेछ ।
४. योजना छनौट गर्दा बस्ती स्तरमा उपभोक्ताहरुमा व्यापक छलफल अर्न्तकृया विमर्श गरी प्राथिमिकिरण निर्धारण गरी वडा कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची-५.१

योजना माग गर्ने उपभोक्ताहरुको हस्ताक्षर फाराम

सि.नं.	नाम, थर	हस्ताक्षर	सि.नं.	नाम, थर	हस्ताक्षर
१			२६		
२			२७		
३			२८		
४			२९		
५			३०		
६			३१		
७			३२		
८			३३		
९			३४		
१०			३५		
११			३६		
१२			३७		
१३			३८		
१४			३९		

नोटः- उपस्थित उपभोक्ताहरुको हस्ताक्षरका लागि माथि उल्लेखित फाराम अपुग भएमा थप कागजमा हस्ताक्षर गराई संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची ६

(दफा १२ संग सम्वन्धित)

ब्याँस गाउँपालिका वडा नं.......

आयोजनाको प्राथमिकिकरण सूची, २०.....

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

प्रथमिकता क्रम	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिकयोजनाका रणनीतिसँग सम्बन्धित
आर्थिक विकास						
१						
२						
सामाजिक विकास						
१						
२						
पूर्वाधार विकास						
१						
२						
वातावरण तथा विपद् ब्यवस्थापन समिति						
१						
२						
सुशासन तथा सस्थागत विकास						
१						
२						

(ख) गाउँपालिकास्तरीय (पालिकागौरवका आयोजना, वहुवर्षीय आयोजनाहरु र दुई वा सो भन्दा वढी वडामा पर्ने आयोजनाहरु)

प्रथमिकता क्रम	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालनहुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
१						
२						
३						

नोटः क्रमागत आयोजनाहरुको प्राथमिकीकरण सूची आवश्यक पर्ने छैन ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची ७

(दफा १३ को उपदफा ९ संग सम्बन्धित)

आर्थिक बर्ष२०../..को
नीति, कार्यक्रम तथाबजेट

ब्याँसगाउँपालिका

दार्चुला जिल्ला

सुदूरपश्चिम प्रदेश

खण्ड१–परिचय र समीक्षा

१.१पृष्ठभूमी

१.२ चालू आ.व.को नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा

(क) आर्थिक क्षेत्र

(ख) सामाजिक क्षेत्र

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

(घ) वातावरण विपदव्यवस्थापन

(ङ) संस्थागत विकास, सेवाप्रवाह र सुशासन

(च) अन्य

खण्ड२–आगामीआ.व.२०..../.......कोनीति, बजेट तथा कार्यक्रम

२.१ सोंच, लक्ष्य,उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी

२.२ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरु

२.२.१ समग्रनीति तथा आधारहरु

२.२.२ क्षेत्रगतनीति तथा आधारहरुः

(क) आर्थिक क्षेत्र

(ख) सामाजिक क्षेत्र

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

(घ) वातावरण तथा विपदव्यवस्थापन

(ङ) संस्थागत विकास, सेवाप्रवाह र सुशासन

२.३मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरु

२.४अनुमानित व्यय र स्रोतव्यवस्थापन

२.५उपसंहार

प्रस्तुतगर्ने

उपायक्ष वासदस्य......

मितिः .....

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

आय व्ययको विवरण

आ.ब..........

रु. हजारमा

शीर्षक		गत आ.व.२० / कोयथार्थ	चालु आ.व. २० / को संशोधित अनुमान	आ.व.२० / को अनुमान
आयः				
	राजस्वः			
	आन्तरिक राजस्व			
	राजस्व बाँडफाँडबाटप्राप्त रकम			
	अन्य आय			
	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			
	नेपाल सरकारबाटप्राप्त			
	प्रदेश सरकारबाटप्राप्त			
	अन्तर स्थानीय तहबाटप्राप्त			
	जनसहभागिताः			
	नगद सहभागिता			
	श्रम तथा वस्तुगतसहायता			
व्ययः				
	चालु खर्च			
	पूँजिगतखर्च			
बजेट बचत (+)/न्यून (-)				
वित्तीय व्यवस्था				
	खुद ऋण लगानी			
	ऋण लगानी (-)			
	ऋण लगानीको सावाँफिर्ता प्राप्ती (+)			
	खुद शेयर लगानी			
	शेयर लगानी (-)			
	शेयर बिक्रीबाट लगानीफिर्ता प्राप्ती (+)			
	खुद ऋण प्राप्ती			
	ऋणको साँवा भुक्तानी (-)			
	ऋण प्राप्ती (+)			
अन्तिम बजेट बचत (+)/न्यून (-)				

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान

आ.ब..........

रु. हजारमा

शीर्षक		गत आ.व २०/ को यथार्थ	चालु आ.व. २० /को संशोधित अनुमान	आ.व. २० / कोअनुमान
राजस्वः				
	आन्तरिक राजस्वः			
११३००	सम्पत्ति कर			
११३१०	अचल सम्पत्तिमा लाग्नेकर			
११३११	व्यक्तिगत सम्पतीमा लाग्ने बार्षिक कर			
११३१२	संस्थागत सम्पती मा लाग्ने बार्षिक कर			
११३१३	एकीकृत सम्पति कर			
११३१४	भुमिकर/मालपोत			
११३२०	खुद सम्पत्तीमा लाग्नेकर			
११३२१	घरवहाल कर			
११३२२	वहाल विटौरी कर			
स्थानीय तहले आर्जन गर्ने अन्य कर तथा राजश्वको विवरणहरु नेपाल सरकारवाट स्वीकृत राजश्व संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या बमोजिम उल्लेख गर्ने ।				
	राजस्व बाँडफाँडः			
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्तहुने मूल्य अभिबृद्धि कर			
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्तहुने अन्त शुल्क			
१४१७१	वन रोयल्टी			
१४१७२	खानी रोयल्टी			
१४१७३	जलस्रोत रोयल्टी			
१४१७४	पर्वतारोहण रोयल्टी			
१४१७५	पदयात्रा रोयल्टी			
१४१७६	पर्यटन सेवा शुल्करोयल्टी			
अन्य आयः				
	साविक स्थानीयनिकायबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त रकम			
	बेरुजु असुली			

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

	गत वर्षको नगद मौज्दात			
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणः				
	नेपाल सरकारबाटप्राप्त अनुदानः			
	वित्तीय समानीकरण अनुदान			
	सशर्त अनुदान			
	समपूरक अनुदान			
	विशेष अनुदान			
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानः			
	वित्तीय समानीकरण अनुदान			
	सशर्त अनुदान			
	समपूरक अनुदान			
	विशेष अनुदान			
	अन्य स्थानीय तहबाटप्राप्त अनुदानः			
	सशर्त अनुदान			
	समपूरक अनुदान			
	विशेष अनुदान			
जन सहभागिताः				
	नगद सहभागिता			
	श्रम तथा वस्तुगत सहायता			

नोट- राजस्वका शिर्षकहरु नेपाल सरकारवाट स्वीकृत राजश्व संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या बमोजिम उल्लेख गर्न हुनेछ ।

व्यय अनुमान

आ.ब.........

रु हजारमा

शीर्षक		आ.व.२० / कोयथार्थ	आ.व.२० / कोसंशोधितअनुमान	आ.व.२० / कोअनुमान	श्रोत					
					आन्तरिश्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपालसरकार	प्रदेशसरकार	स्थानीय तह		
चालुखर्च										
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा									

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

२११००	पारिश्रमिक / सुविधा										
२१११०	नगदमादिइनेपारिश्रमिकरसुविधा										
२११२०	जिन्सी वा जिन्सीवापत दिइने सुविधा										
२११२१	पोशाक										
२११२२	खाद्यान्न										
२११२३	औषधी उपचार खर्च										
२११३०	कर्मचारी भत्ता										
२११३१	स्थानीय भत्ता										
२११३२	महंगी भत्ता										
२११३३	फिल्ड भत्ता										
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता										
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार										
२११३९	अन्य भत्ता										
२११४०	पदाधिकारी भत्ता तथा अन्य सुविधा										
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता										
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा										
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता										
स्थानीयतहले गर्ने अन्य चालु खर्चका शिर्षकहरु आवश्यकता अनुसार यसैगरि उल्लेख गर्ने।											
पूँजिगत खर्च											
३११११	भवन खरिद										

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

३१११२	भवन निर्माण								
३१११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधारखर्च								
३१११५	फर्निचर तथा फिक्चर्स								
३११२०	सवारी साधनतथा मेशिनरी औजार								
३११२१	सवारी साधन								
३११२२	मेशिनरी तथाऔजार								
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च								
३११३१	पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च								
३११३२	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पतीप्राप्ति खर्च								
३११५०	सार्वजनिक निर्माण								
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण								
३११५२	रेलमार्गतथा हवाई मैदान निर्माण								
स्थानीयतहले गर्ने अन्य पुँजीगत खर्चका शिर्षकहरु आवश्यकता अनुसार यसैगरि उल्लेखगर्ने।									

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

वित्तीय व्यवस्था अनुमान

आ.ब.................

रु. हजारमा

शीर्षक		आ.व.२० / को यथार्थ	आ.व.२० / को संशोधित अनुमान	आ.व२० / को अनुमान
वित्तीय व्यवस्थाः				
	खुद ऋणलगानी			
	ऋणलगानी (-)			
	ऋण लगानीको सावाँ फिर्ता प्राप्ती (+)			
	खुद शेयर लगानी			
	शेयर लगानी (-)			
	शेयर बिक्री बाट लगानी फिर्ता प्राप्ती (+)			
	खुद ऋण प्राप्ती			
	ऋणको साँवा भुक्तानी (-)			
	ऋण प्राप्ती(+)			

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

कार्यक्षेत्रगतव्ययअनुमान

आ.ब.....

रु. हजारमा

संकेत नं.	शीर्षक	आ.व.२० /को यथार्थ	आ.व.२० /को संशोधित अनुमान	आ.व.२० /को अनुमान	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जन सहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीयतह		
१०	आर्थिक विकास									
१०१०	कृषि									
१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य									
१०३०	पर्यटन									
१०४०	सहकारी									
१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
२०	सामाजिक विकास									
२०१०	शिक्षा									
२०२०	स्वास्थ्य									
२०३०	खानेपानी तथा सरसफाइ									
२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन									
२०५०	खेलकुद तथा मनोरञ्जन									
२०६०	लैगिक समानता तथासामाजिक समावेशीकरण									
३०	पूर्वाधार विकास									
३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथाझोलुङ्गेपुल									
३०२०	सिंचाई									
३०३०	भवन तथा सहरी विकास									
३०४०	उर्जा, लघु तथा सानाजलविद्युत (वैकल्पिक उर्जा समेत)									

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

संकेत नं.	शीर्षक	आ.व.२० /को यथार्थ	आ.व.२० /को संशोधित अनुमान	आ.व.२० /को अनुमान	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जन सहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीयतह		
३०५०	सञ्चार									
४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन									
४०१०	वन तथा भु-संरक्षण									
४०२०	जलाधार संरक्षण									
४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन									
४०४०	फोहरमैला तथा ढलव्यवस्थापन									
४०५०	जलउत्पन्न प्रकोपनियन्त्रण									
४०६०	विपद व्यवस्थापन									
४०७०	वारुण यन्त्र सञ्चालन									
५०	संस्थागत विकास, सेवा प्रवाहर सुशासन									
५०१०	सामान्य सेवा									
५०२०	सुरक्षा व्यवस्थापन									
५०३०	सूचना प्रविधि									
५०४०	पञ्जिकरण व्यवस्थापन									
५०५०	स्थानीय तथ्याङ्कसंकलन र अभिलेख व्यवस्थापन									
५०६०	सुशासन प्रवर्द्धन									
५०७०	अनुसन्धान तथा विकास									
५०८०	अन्यत्र वर्गिकृतनभएको									

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्यॉस गा.पा (अध्यक्ष)

बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्रोतगत

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेशसरकार	स्थानीयतह		
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
१०										
११										
१२										
१३										
१४										
१५										
जम्मा										

पुनश्चः स्थानीयतहबाट सञ्चालन गरिने सबै कार्यक्रमहरुलाई क्षेत्रगत/विषयगत आधारमा छुट्टाएरप्रत्येक विषय (जस्तैः कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, सडक) को अलग अलग विवरण तयारगर्नु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची८

(दफा१३कोउपदफा१०संगसम्वन्धित)

<u>स्थानीयतहकोआर्थिकऐनकोनमुना</u>

ब्याँसगाउँपालिकाकोअर्थसम्बन्धीप्रस्तावलाईकार्यान्वयनगर्नबनेकोविधेयक

प्रस्तावनाः

ब्याँस गाउँपालिकाको आर्थिकवर्ष२०../... को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलन को प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम .... गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ।

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस ऐनको नाम"आर्थिकऐन, २०...."रहेकोछ।

(२) यो ऐन२०.. सालश्रावण१गतेदेखि.... गाउँपालिकाक्षेत्रमालागूहुनेछ।

सम्पतिकरःगाउँपालिकाकाक्षेत्रभित्रअनुसची (१) बमोजिमएकिकृत/
सम्पत्तिकर/घरजग्गाकरलगाइनेरअसूलउपरगरिनेछ।

भूमिकर (मालपोत) गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका जग्गामा त्यस्तो जग्गाको उपभोगका आधारमा अनुसूचि (२) बमोजिम भूमिकर (मालपोत) लगाइने र असूलउपर गरिनेछ। (*एकीकृत सम्पत्ती कर लगाएको अवस्थामा भूमिकर नलाग्ने*)

घरजग्गावहालकरःगाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा त्यस्तो बहाल रकममा अनुसूची (३) बमोजिम घरजग्गा वहालकर लगाइने र असूल गरिने छ।

व्यवसायकरः गाउँपालिका क्षेत्र भित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवा मा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसची (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिने छ।

जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तुकरः गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्था ले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलितकानून ले निषेधगरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरे वापत अनुसची (५) बमोजिम को कर लगाइने र असूल उपर गरिने छ।

सवारीसाधनकरःगाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसची (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइनेछ र उक्त कर सम्बन्धित प्रदेशले असुलगरी अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय तहको विभाज्यको षमार्फत गाउँपालिकाको संचितकोष माबाँडफाँड गर्नुपर्नेछ।

विज्ञापनकरःगाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसची (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ। यसरी कर संकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४बमोजिमसम्बन्धितप्रदेशलेनिर्धारणगरेकोविज्ञापनकरसमेतसंकलनगरीप्रदेशविभाज्यकोषमाराजश्वबाँडफाँडगर्नुपर्नेछ।

मनोरञ्जनकरः गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा अनुसची (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुलउपरगरिने छ। यसरी करसंकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशले निर्धारण गरेको विज्ञापन कर समेत संकलनगरी प्रदेश विभाज्यकोषमा राजश्वबाँडफाँड गर्नुपर्ने छ।

बहालबिटौरीशुल्कः गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरे वापत हाटबजार, पसल वा सरकारी जग्गामा अनुसची (९) मा उल्लेख भए अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिने छ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

पार्किङशुल्कःगाउँपालिकाक्षेत्रभित्रकुनैसवारीसाधनलाईपार्किङसुविधाउपलब्धगराएवापतअनुसुची (१०)बमोजिमपार्किङशुल्कलगाइनेरअसूलउपरगरिनेछ।

ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जीजम्पिङ्ग, जिपफ्लायररर्‍याफ्टीङ्गशुल्कःगाउँपालिकालेआफ्नोक्षेत्रभित्रट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जीजम्पिङ्ग, जिपफ्लायररर्‍याफ्टीङ्गसेवावाव्यवसायसंचालनगरेवा**km**तअनुसची (११) बमोजिमकोशुल्कलगाइनेरअसूलउपरगरिनेछ।

सेवाशुल्क, दस्तुरःगाउँपालिकालेनिर्माण, संचालनवाव्यवस्थापनगरेकाअनुसची**(१२)**माउल्लिखितस्थानीयपूर्वाधाररउपलब्धगराइएकोसेवामासेवाग्राहीबाटसोहीअनुसूचिमाव्यवस्थाभएअनुसारशुल्कलगाइनेरअसूलउपरगरिनेछ।

पर्यटनप्रवेशशुल्कःगाउँपालिकालेआफ्नोक्षेत्रभित्रनिर्माणगरेकाउद्यान, पार्क, चिडियाखाना, ऐतिहासिकतथापुरातात्विकसम्पदा, संग्राहलयजस्तासम्पदाउपयोगगरेवापतपर्यटकहरुवाटअनुसूची१३माउल्लिखितदरमापर्यटनप्रवेशशुल्कलगाईनेरअसुलउपरगरिनेछ।

करछुटःयसऐनबमोजिमकरतिर्नेदायित्वभएकाव्यक्तिवासंस्थाहरुलाईकुनैपनिकिसिमकोकरछुटदिईनेछैन।

करतथाशुल्कसंकलनसम्बन्धिकार्यविधिःयोऐनमाभएकोव्यवस्थाअनुसारकरतथाशुल्कसंकलनसम्बन्धीकार्यविधिगाउँपालिकालेतोकेअनुसारहुनेछ।

अनुसूची१:(गाउँपालिकालेलगाउनेसम्पत्तीकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने)

अनुसूची२:गाउँपालिकालेलगाउनेभूमीकर (मालपोत)काक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची३:गाउँपालिकालेलगाउनेघरजग्गावहालकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची४:गाउँपालिकालेलगाउनेव्यवसायकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची५:गाउँपालिकालेलगाउनेजडिबुटी, कवाडीरजीवजन्तुकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची६:गाउँपालिकालेलगाउनेसवारीसाधनकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची७:गाउँपालिकालेलगाउनेविज्ञापनकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची८:गाउँपालिकालेलगाउनेमनोरञ्जनकरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची९:गाउँपालिकालेलगाउनेबहालबिटौरीशुल्ककाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची१०:गाउँपालिकालेलगाउनेपार्किङ्गशुल्ककाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची११:गाउँपालिकालेलगाउनेट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जीजम्पिङ्ग, जिपफ्लायररर्‍याफ्टीङ्गशुल्ककाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची१२:गाउँपालिकालेलगाउनेशुल्कतथादस्तुरकाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

अनुसूची१३:गाउँपालिकालेलगाउनेपर्यटनप्रवेशशुल्ककाक्षेत्ररदरहरुउल्लेखगर्ने

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची ९

(दफा १३ को उपदफा १० संग सम्वन्धित)

ब्याँसगाउँपालिकाको विनियोजन ऐनको नमुना

ब्याँसगाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०.../... को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

सभाबाट स्वीकृत मितिः……………..

प्रस्तावनाः ……… गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०……. को सेवा र कार्यहरुको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप–धारा (२) बमोजिम ………. गाँउ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस ऐनको नाम " ……. गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०।।"रहेकोछ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. आर्थिक वर्ष २०….. को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकारः

(१)आर्थिक वर्ष २०…… को निमित्त गाउँ/नगर कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसूची १ मा उल्लिखित चालू खर्च, पूँजिगत खर्च र बित्तिय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम रु…………….. (अक्षेरुपी ………… रुपैया मात्र) मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।

३. विनियोजनः

(१) यस ऐनद्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०… को निमित्त ………गाउँपालिको गाउँकार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरेको रकममध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमागाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न तथा निकासा र खर्च जनाउन सकिनेछ । पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालू खर्च शीर्षकतर्फ सार्न र बित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्चतर्फ बिनियोजित रकम ब्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन ।तर चालु तथा पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको १० प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न परेमा गाउँ सभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची–९.१
(दफा २ संग सम्बन्धित)
नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम
संञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान संख्या	शीर्षकको नाम	चालु खर्च	पूँजिगत खर्च	वित्तिय व्यवस्था	जम्मा
१	२	३	४	५	६	७
१		गाउँकार्यपालिका				
२		वडा समिति				
३		बिषयगत शाखा				
४		ऋणको सावा व्याज भुक्तानी				
५		लगानी शेयर/ऋण				

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची १०

(दफा १४ को उपदफा २ संग सम्बन्धित)

वार्षिक विकास कार्यक्रम स्वीकृतिको फारम

आ.व.	आयोजना शुरु हुने मितिः	**श्रोत**	
बजेट संकेतर उपसंकेतः	आयोजना पुरा हुने मितिः	आन्तरिक श्रोतः	नेपाल सरकारः
कार्यक्रम शिर्षकर आयोजनाको नामः	आयोजनाको कुल लागतः	ऋणः	प्रदेश सरकारः
कार्यान्वयन हुने स्थानः	चालु आ.व.मा विनियोजितः	जनसहभागिताः	अन्तर स्थानीय तहः

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाइ	आयोजनाको कुलक्रियाकलापको		सम्पूर्णकार्य मध्ये गत आ.व.सम्म को		आ.व.२०.../...को लक्ष्य								खर्च शिर्षक
							वार्षिक		प्रथम चौमासिक		दोश्रो चौमासिक		तेस्रो चौमासिक		
			परिमाण	लागत	परिमाण	खर्च	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
पुँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रम/क्रियाकलापहरुः															
पुँजीगत जम्मारु. (क)															
चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रम/ क्रियाकलापहरु															
चालु जम्मा रु. (ख)															
कुल खर्च जम्मा रु (क+ख)															
.															

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

पेश गर्ने निकायः	**<u>सिफारिस गर्नेः</u>**	**<u>स्वीकृत गर्नेः</u>**
नामः	नामः	नामः
पदः	पदः	पदः
मितिः	मितिः	मितिः

अनुसूची११
(दफा१८ को उपदफा ५सँगसम्वन्धित)
योजना सम्झौता फाराम

१. सम्झौता गर्ने पक्ष र आयोजनाः

क) उपभोक्ता समितिको विवरणः

१. नामः

२. ठेगानाः

ख) आयोजनाको विवरणः

१. नामः

२. आयोजना स्थलः

३ उद्देश्यः

४. आयोजना सुरु हुने मितिः

२. आयोजनाको लागत सम्वन्धि विवरणः

क) कुल लागत अनुमान रु

ख) लागत व्यहोर्ने स्रोतहरु

१. कार्यालयः

२. उपभोक्ता समितिः

३. अन्यः

ग) बस्तुगत अनुदानको विवरण सामाग्रीको नाम एकाई

१. संघबाट

२.प्रदेशबाट

३. स्थानीय तहबाट

४. गैह्रसरकारी संघ संस्थाबाट

५. विदेशी दातृ संघ संस्थाबाट

६. उपभोक्ता समितिबाट

७. अन्य निकायबाट

घ) आयोजनाबाट लाभान्वित हुनेः

१. घरपरिवार संख्याः

२. जनसंख्याः

३. संगठित संस्थाः

४. अन्यः

३. उपभोक्ता समिति/समुदायमा आधारित संस्था/गैह्रसरकारी संस्थाको विवरणः

क) गठन भएको मितिः

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

ख) पदाधिकारीको नाम र ठेगाना (नागरिकता प्रमाणपत्र नं.,शैक्षिक योग्यता र जिल्ला)

१. अध्यक्ष

२. उपाध्यक्ष

३. कोषाध्यक्ष

४. सचिव

५. सदस्य

६. सदस्य

७. सदस्य

ग) गठन गर्दा उपस्थित लाभान्वितको संख्याः

४. आयोजना सञ्चालन सम्वन्धि अनुभवः

५.उपभोक्ता समिति समुदायमा आधारित संस्था/गैह्रसरकारी संस्थाले प्राप्त गर्ने किस्ता विवरणः

किस्ताको क्रम	मिति	किस्ताको रकम	निर्माण समाग्री परिमाण	कैफियत
पहिलो				
दोश्रो				
तेश्रो				
जम्मा				

६. आयोजना मर्मत संभार सम्बन्धी व्यवस्था

क)आयोजना मर्मत संभारको जिम्मा लिने समिति÷संस्थाको नामः

ख) मर्मत सम्भारको सम्भावित स्रोत (छ छैन खुलाउने)

- जनश्रमदानः
- सेवा शुल्कः
- दस्तुर, चन्दाबाट
- अन्य केही भएः

सम्झौताका शर्तहरु

उपभोक्ता समितिको जिम्मेवारी तथा पालना गरिने शर्तहरुः

१. आयोजना मिति ....देखि शुरु गरी मिति.......................सम्ममा पुरा गर्नु पर्नेछ ।

२.प्राप्त रकम तथा निर्माण सामाग्री सम्वन्धित आयोजनाको उद्धेश्यका लागि मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

३. नगदी, जिन्सी सामानको प्राप्ती, खर्च र बाँकी तथा आयोजनाको प्रगति विवरण राख्नु पर्नेछ ।

४. आम्दानी खर्चको विवरण र कार्यप्रगतिको जानकारी उपभोक्ता समूहमा छलफल गरी अर्को किस्ता माग गर्नु पर्नेछ ।

५. आयोजनाको कुल लागत भन्दा घटी लागतमा आयोजना सम्पन्न भएको अवस्थामा सो मुताविकनै अनुदान र श्रमदानको प्रतिशत निर्धारण गरी भुक्तानी लिनु पर्नेछ ।

६. उपभोक्ता समितिले प्राविधिकको राय, परामर्श एवं निर्देशन अनुरुप काम गर्नु पर्नेछ ।

७. उपभोक्ता समितिले आयोजनासंग सम्वन्धित विल, भरपाईहरु, डोर हाजिरी फारामहरु, जिन्सी नगदी खाताहरु, समिति/समुहको निर्णय पुस्तिका आदि कागजातहरु कार्यालयले मागेको बखत उपलव्ध गराउनु पर्नेछ र त्यसको लेखापरीक्षण पनि गराउनु पर्नेछ ।

८. कुनै सामाग्री खरिद गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्वर र मुल्य अभिबृद्धि कर दर्ता

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

प्रमाण पत्र प्राप्त व्यक्ति वा फर्म संस्था वा कम्पनीबाट खरिद गरी सोही अनुसारको विल भरपाई आधिकारीक व्यक्तिबाट प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. मूल्य अभिबृद्धि कर (VAT)लाग्ने बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा रु २०,०००।– भन्दा बढी मूल्यको सामाग्रीमा अनिवार्य रुपमा मूल्य अभिबृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीबाट खरिद गर्नु पर्नेछ । साथै उक्त विलमा उल्लिखित मु.अ.कर बाहेकको रकममा १.५% अग्रीम आयकर बापत करकट्टि गरी बाँकी रकम मात्र सम्वन्धित सेवा प्रदायकलाई भुक्तानी हुनेछ। रु २०,०००।– भन्दा कम मूल्यको सामाग्री खरिदमा पान नम्वर लिएको व्यक्ति वा फर्मबाट खरिद गर्नु पर्नेछ। अन्यथा खरिद गर्ने पदाधिकारी स्वयम् जिम्मेवार हुनेछ ।

१०. डोजर रोलर लगायतका मेशिनरी सामान भाडामा लिएको एवम् घर बहालमा लिई विल भरपाई पेश भएको अवस्थामा १०% प्रतिशत घर भाडा कर एबम् बहाल कर तिर्नु पर्नेछ ।

११. प्रशिक्षकले पाउने पारिश्रमिक एवम् सहभागीले पाउने भत्तामा प्रचलित नियमानुसार कर लाग्नेछ।

१२. निर्माण कार्यको हकमा शुरु लागत अनुमानका कुनै आईटमहरुमा परिर्वतन हुने भएमा अधिकार प्राप्त व्यक्ति÷कार्यालयबाट लागत अनुमान संसोधन गरे पश्चात मात्र कार्य गराउनु पर्नेछ । यसरी लागत अुनमान संशोधन नगरी कार्य गरेमा उपभोक्ता समिति÷समुहनै जिम्मेवार हुनेछ ।

१३. उपभोक्ता समितिले काम सम्पन्न गरिसकेपछि बाँकी रहन गएका खप्ने सामानहरु मर्मत संभार समिति गठन भएको भए सो समितिलाई र सो नभए सम्वन्धित कार्यालयलाई बुझाउनु पर्नेछ । तर मर्मत समितिलाई बुझाएको सामानको विवरण एक प्रति सम्वन्धित कार्यालयलाई जानकारीको लागि बुझाउनु पर्नेछ ।

१४. सम्झौता बमोजिम आयोजना सम्पन्न भएपछि अन्तिम भुक्तानीको लागि कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन, नापी किताव, प्रमाणित विल भरपाई, योजनाको फोटो, सम्वन्धित उपभोक्ता समितिले आयोजना संचालन गर्दा भएको आय व्ययको अनुमोदन सहितको निर्णय, उपभोक्ता भेलाबाट भएको सार्वजनिक लेखा परीक्षणको निर्णयको प्रतिलिपी तथा सम्वन्धित कार्यालयको वडा कार्यालयको सिफारिस सहित अन्तिम किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

१५. आयोजना सम्पन्न भएपछि कार्यालयबाट जाँचपास गरी फरफारकको प्रमाणपत्र लिनु पर्नेछ। साथै आयोजानाको आवश्यक मर्मत संभारको व्यवस्था सम्वन्धित उपभोक्ताहरुले नै गर्नु पर्नेछ।

१६. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने समुह वा उपभोक्ता समितिले आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगती प्रतिवेदन अनुसूची १५ को ढाँचामा सम्झौतामा तोकिए बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१७. आयोजनाको दीगो सञ्चालन तथा मर्मत संभारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

१८. आयोजनाको सवै काम उपभोक्ता समिति/समुहको निर्णय अनुसार गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

१९. आयोजनामा लाग्ने जम्मा श्रमिकको ३० प्रतिशत श्रमिक बेरोजगार सूचीमा दर्ता भएका बेरोजगार मध्ये बाट काममा लाउनु पर्नेछ ।

<u>कार्यालयको जिम्मेवारी तथा पालना गरिने शर्तहरुः</u>

१. आयोजनाको वजेट, उपभोक्ता समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार, खरिद, लेखाङ्कन, प्रतिवेदन आदि विषयमा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२. आयोजनामा आवश्यक प्राविधिक सहयोग कार्यालयबाट उपलव्ध गराउन सकिने अवस्थामा गराईनेछ र नसकिने अवस्था भएमा उपभोक्ता समितिले बाह्य बजारबाट सेवा परामर्श अन्तर्गत सेवा लिन सक्नेछ ।

३. आयोजनाको प्राविधिक सुपरिवेक्षणका लागि कार्यालयको तर्फबाट प्राविधिक खटाईनेछ । उपभोक्ता

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

समितिबाट भएको कामको नियमित सुपरिवेक्षण गर्ने जिम्मेवारी निज प्राविधिकको हुनेछ ।

४. पेश्की लिएर लामो समयसम्म आयोजना संचालन नगर्ने उपभोक्ता समितिलाई कार्यालयले नियम अनुसार कारवाही गर्नेछ ।

५. श्रममुलक प्रविधिबाट कार्य गराउने गरी लागत अनुमान स्वीकृत गराई सोही बमोजिम सम्झौता गरी मेशिनरी उपकरणको प्रयोगबाट कार्य गरेको पाईएमा त्यस्तो उपभोक्ता समितिसंग सम्झौता रद्ध गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरिएको रकम मुल्यांकन गरी बढी भएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।

६. आयोजना सम्पन्न भएपछि कार्यालयबाट जाँच पास गरी फरफारक गर्नु पर्नेछ ।

७. आवश्यक कागजात संलग्न गरी भुक्तानी उपलव्ध गराउन सम्वन्धित उपभोक्ता समितिबाट अनुरोध भई आएपछि उपभोक्ता समितिको बैंक खातामा भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

८. यसमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून वमोजिम हुनेछ ।

माथि उल्लेख भए बमोजिमका शर्तहरु पालना गर्न हामी निम्न पक्षहरु मन्जुर गर्दछौं ।

<u>उपभोक्ता समिति/समुहको तर्फबाट</u> <u>कार्यालयको तर्फबाट</u>

दस्तखत.................. दस्तखत............

नाम थर.................... नाम थर............

पद............................ पद................

ठेगाना.........................ठेगाना.................

सम्पर्क नं..................... सम्पर्क नं..............

मिति...........................मिति....................

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची१२

(दफा१८ को उपदफा ७संगसम्बन्धित)

उपभोक्तासमितिकोलगत

आ.व.......................

क्र.स.	उपभोक्ता समितिको नाम र ठेगाना	पदाधिकारीको नाम र सम्पर्कनं.				गठन मिति	बैंककोनाम	खातानं.
		अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	सचिव	कोषाध्यक्ष			

अनुसूची १३

(दफा१८ को उपदफा ८सँगसम्वन्धित)

आयोजनासूचनापाटीकोनमूना

१. आयोजनाकोनामः

२. आयोजनासंचालनगर्नेकार्यालय/कार्यक्रमकोनामः

३. उपभोक्तासमितिकोअध्यक्षकोनामरसम्पर्कनं.

४. आयोजनाकोकुललागतरकमरुः

 ४.१. आयोजनामाकार्यालयबाटव्यहोर्नेलागतरुः

 ४.२. जनसहभागिताबाटव्यहोर्नेलागतरकमरुः

 ४.३. आयोजनामालगानीगर्नेअन्यनिकायकोनाम ,व्यहोर्नेलागत, रकमरुः

 ४.४. अन्य

५. आयोजनासम्झौतामितिः

६. आयोजनासम्पन्नगर्नेमितिः

७. आयोजनाबाटलाभान्वितघरधुरी संख्याः

८. आयोजनाबाटलाभान्वितजनसंख्याः

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची१४

(दफा २० को उपदफा १६सँगसम्वन्धित)

सार्वजनिकपरीक्षणफारामकोढाँचा

१. आयोजनाकोनामः

क) स्थलः ख) लागतअनुमानः

ग) आयोजनाशुरूभएको मितिः घ) आयोजनासम्पन्नहुनेमितिः

ङ) आयोजनासम्पन्नभएकोहुनेमितिः

२. उपभोक्तासमिति/सामुदायिकसंस्थाकोनामः

क) अध्यक्षकोनामः

ख) सदस्यसंख्याः महिलाः पुरूषः

ग) लाभान्वित परिवार संख्या

घ)योजनासञ्चालनभएकोस्थानकालाभान्वित जनसंसंख्या महिलाः पुरूषः

३. आम्दानीखर्चकोविवरणः

क) आम्दानीतर्फजम्माः

आम्दानीकोश्रोत (कहाँबाटकतिनगदतथाजिन्सीप्राप्तभयोखुलाउने)	रकमवापरिमाण	कैफियत

ख) खर्चतर्फ

खर्चकोविवरण	दर	परिमाण	जम्मा
१. सामाग्री (केकेसामाग्रीखरिदभयो ?)			
२.ज्याला (केमाकतिभुक्तानीभयो ?)			
४. श्रमदान (कतिजनालेश्रमदानगरे ?)			
४. व्यवस्थापनखर्च (ढुवानीतथाअन्यखर्च)			

ग) मौज्दात

विवरण	रकमवापरिमाण	कैफियत
१ नगद		
बैंक		
व्यक्तिको जिम्मा		
२ सामग्रीहरु		

घ) भुक्तानीदिनबाँकी

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

विवरण	रकमवापरिमाण

४. सम्पन्नआयोजनाकोलक्ष्यतथाप्रगतिविवरण

कामकोविवरण	लक्ष्य	प्रगति

५. आयोजनासञ्चालनगर्दाआयोजकसंस्थामाकामकोजिम्मेवारीबाँडफाँड (कसकसलेकस्तोकस्तोकामकोजिम्मेवारीलिएकाथिए(खुलाउने)

उपस्थितिः

१

२

३

४

रोहवरः

नामथरः

पदः

मितिः

द्रष्टव्यःसार्वजनिकपरिक्षणकार्यक्रममाउपस्थितसरोकारवालाहरुकोउपस्थितिअनिवार्यरूपमासंलग्नहुनुपर्नेछ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची१५

(दफा २० को उपदफा १७सँगसम्वन्धित)

खर्च सार्वजनिक गर्ने ढाँचा

खर्चसार्वजनिकसूचनाफाराम मितिः

१. आयोजनाकोनामः—

२. आयोजनास्थलः—

३. विनियोजितवजेटः—

४. आयोजनास्विकृतभएकोआ.वः—

५. आयोजनासम्झौताभएकोमितिः—

६. कामसम्पन्नगर्नुपर्नेमितिः—

७. कामसम्पन्नभएकोमितिः—

८. उ.स. कोबैठकलेखर्चस्वीकृतगरेकोमितिः—

आम्दानीरखर्चकोविवरण

आम्दानी		खर्च	
विवरण	रकमरू	विवरण	रकम रू
प्रथमकिस्ता		अदक्ष श्रमिक ज्याला	
दोश्रोकिस्ता		दक्ष श्रमिक ज्याला	
तेश्रोकिस्ता		निर्माणसामाग्रीखरिद	
जनश्रमदान		ढुवानी	
वस्तुगतसहायता		भाडा	
लागतसहभागिता		व्यवस्थापनखर्च	

उपर्युक्तानुसारकोआम्दानीतथाखर्चविवरणयथार्थहो।यसमासबैआम्दानीतथाखर्चहरुसमावेशगरिएकोछ।साथैउपभोक्ताहरु कोप्रत्यक्षसहभागितामाआयोजनाकार्यान्वयनगरिएकोछ।यसकोएकप्रतिवडाकार्यालयमासमेतपेशगरिएकोछ।

कोषाध्यक्ष सचिव अध्यक्ष

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

अनुसूची१६

(दफा२६कोउपदफा६सँगसम्वन्धित)

अनुगमनप्रतिवेदनफारमकोढाँचा

अनुगमन मिति :-

योजना/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण :

(१)योजना/आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय :

(क) योजना/आयोजनाको नाम :

(ख) संचालित स्थान :................................ वडा नं......... टोल...........................

(ग) कूल लागत रु. ....

(२) स्वीकृत स्रोत्हरु

(क) सम्बन्धित स्थानीय सरकार बाट रु. ....

(ख) उपभोक्ता बाट रु. ....

(ग) नेपाल सरकार बाट रु. ....

(घ) अन्य......................बाट रु. ....

(ङ) योजना/आयोजना सम्झौता मिति :-

(च) योजना/आयोजना सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति :-

(छ) म्याद थप भएको भए थप म्याद :-

(ज)उपभोक्ता समितिको अध्यक्ष वा ठेकेदारको नाम,ठेगानाः-

(झ) पेश्की/भुक्तानी भएको रकम प्रथम किस्ता रु.दोश्रो किस्ता रु.तेश्रो किस्तारु. जम्मा

(३) संञ्चालित योजना/आयोजनाको अवस्था

(क) प्राविधिक मूल्यांकन भईसकेको भए सोको प्रगति प्रतिशत ....

(ख)उपभोक्ता समितिको सक्रियता भएको/नभएको............

(ग) भौतिक रुपमा हेर्दा देखिने अवस्था ....

(घ)कार्यतालिका अनुसार कार्य भए/नभएको.................

(ङ)निर्माण सामाग्रीहरुको निर्माण स्थलमा देखिएको भए सोको विवरण

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	अनुमानित परिणाम	अनुमानित मूल्य
क.			
ख.			
ग.			
घ.			
ङ.			

(४) योजना/आयोजनाको गुणस्तर...

(५) योजना/आयोजनाको कार्यान्वयनमा पारदर्शिताका लागि अपनाइएका विधिहरुः

क) होर्डिङ बोर्ड सार्वजनिक स्थलमा राखे नराखेको......

ख) सार्वजनिक सुनवाई गरे नगरेको ....

ग) सामाजिक परिक्षण भए नभएको ....

घ) स्थानीय अनुगमन समिति गठन गरे नगरेको .....

ङ) स्थानीय अनुगमन समितिवाट नियमितरुपमा अनुगमन भए नभएको ....

(६) योजना/आयोजना कार्यान्वयनमा देखापरेका समस्याहरु :

उपभोक्ता समितिको भनाई

(क)

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

(ख)

अनुगमनकर्ताको दृष्टिकोणमा देखापरेका समस्याहरु :

(क)

(ख)

(७)उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष/वडाध्यक्षको दृष्टिकोण :

(क)

(ख)

(८) योजना /आयोजना सम्पन्न गराउनका लागि सुझावहरु(अनुगमनकर्ताको दृष्टिकोण)

(क)

(ख)

(९) अन्य रकम पेश्की लगेर हाल सम्म कार्य प्रारम्भ नै गरेको छैन भने,

(क) रकम पेश्की लग्ने व्यक्तिसंग सम्पर्क भयो, भएन, यदि भएको भए निजको भनाई के छ?
....

(ख) निजको काबु बाहिरको परिस्थितिले कार्यप्रारम्भ गर्न नपाएको हो वा लापरवाही गरी रकम हिनामिना गर्ने सोचाइ राखेको हो अनुगमनकर्ताको राय ?

....

(ग) निज सम्पर्क नै हुन सकेन भने निज कहां छन् निजको परिवारका नाता पर्ने सदस्यको भनाई

....

(१०) अनुगमनकर्ताद्वारा अनुगमनको समयमा योजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा ठेकेदार/उपभोक्ता समिति र सरोकारवालालाई दिइएको निर्देशन

....

(११) अनुगमनको क्रममा सम्पर्क गरिएका स्थानीय व्यक्तिहरु

क्र.सं.	नाम थर	पद	कैफियत
१			
२			
३			
४			
५			

अनुगमनकर्ताको नाम थरः

(क) पदः

(ख) दस्तखतः

(ग) मितिः

अन्य अनुगमनकर्ताहरुः

१.

२.

३.

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

अनुसूची१७

(दफा१० को उपदफा ९सँगसम्वन्धित)

लक्षित समुहविकास कार्यक्रम

लक्षित समुहहरूलाई उपयोगी कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू

१. महिलालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने आयोजनाहरूको सूची

(क) पूर्वाधार विकास :-

- स्वास्थ्य तथा सरसफाई : प्रसुतीगृह निर्माण तथा मर्मत सुधार, प्रसुती एवं स्वास्थ जाँचका लागि आवश्यकपर्ने सामाग्री।
- खानेपानी तथा सरसफाई : इनार निर्माण तथा मर्मत, ट्यूवेल जडान, धारा निर्माण तथा मर्मत सुधारट्याङ्की निर्माण, आकाशेपानी संकलन, खानेपानी श्रोत संरक्षण, शौचालय निर्माण, मर्मत र सम्भार ।
- विपन्न वर्गका महिलाहरूको कार्यबोझ घटाउने खालका आयोजना जस्तै बैकल्पिक उर्जा, सुधारिएको चुलो,सौर्यउर्जा, गोबरग्यास, पानी घट्ट, खाद्य प्रशोधन आदि आयोजनाहरू ।
- हिंसा पिडित महिला र किशोरीको लागि अस्थायी आवास गृह निर्माण र मर्मत सुधार ।
- अपाङ्ग महिलाहरू र किशोरीहरूको लागि सहयोग पुग्ने आयोजनाहरू जस्तै : छात्राबास ।
- स्थानीय तहमा सामाजिक पूँजी अभिबृद्धि गर्ने तथा तालिम सञ्चालन गर्न सामुदायिक भवन तथा महिलासहकारी भवन निर्माण गर्न समपुरक कोष आदि कार्यक्रम ।

(ख) सामाजिक/क्षमता विकास :

- प्रजनन् स्वास्थ सम्वन्धी कार्यक्रम, पाठेघर सम्वन्धी समस्या रोकथाम तथा जनचेतना जगाउने कार्यक्रम,छाउपडी प्रथा विरद्ध जनचेतना जगाउने कार्यक्रम, एच.आई.भी/एडस् सम्वन्धी जनचेतना जगाउने आदिकार्यक्रम ।
- महिलाहरूको लागि लोक सेवा तयारी कक्षा सञ्चालन, वैदेशिक रोजगारीको लागि आवश्यक पर्नेजानकारीमूलक शिक्षा र सीप विकास ।
- स्थानीय निकाय एवं विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालन गर्ने विकासको कार्यको समयसीमा, कार्य पद्धति(योजना तर्जुमा, कार्यान्वय, अनुगमन), महिला सम्वन्धी विभिन्न नीतिगत प्रावधानहरूबारेमा जानकारी दिने कार्यक्रम ।
- महिला नेतृत्व विकास, सशक्तिकरण (सामाजिक, राजनैतिक, आर्थिक) कार्यक्रम र अधिकारमा आधारितविकासको अवधारणा सम्वन्धी कार्यक्रम ।
- महिला साक्षरता सम्वन्धी कार्यक्रम, किशोरीहरूको लागि जीवन उपयोगी सीप ।
- महिला सहकारीहरूको क्षमता विकासको लागि सहयोग (उदारण प्रस्तावना लेखन सम्वन्धी तालिम,नेतृत्व विकास आदि) ।
- महिलाको क्षेत्रमा काम गर्ने सामुदायिक स्वयंसेविकाहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि, प्रोत्साहन पुरस्कार ।
- गरीब महिला सामुदायिक संस्थाहरूलाई गाउँ विकास समिति अनुदान सम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम ।
- लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा र विभेदयुक्त प्रचलन र महिला विरूद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा उन्मुलनसम्वन्धी कार्यक्रम, महिला सम्वन्धी मानव अधिकार, नीति, कानुन आदिबारे चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम(बालविवाह, छाउपडी, बहुविवाह, जारीप्रथा आदि) ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा.पा (अध्यक्ष)

- महिला सञ्जाल, समुदायिक संस्था र सहकारी संस्थाहरूको महिलाहरूको नेतृत्व विकास र विकासमा पहूँचवृद्धि गर्ने ज्ञान र सञीपको विकास, सूचना र सञ्चारमा महिलाहरूको सहभागिता र पहुँच वृद्धि गर्ने कार्यक्रम(जस्तैः किशोरीहरूलाई पत्रकारिता, कम्प्यूटर सम्बन्धी विस्तृत तालिम, महिला तथा किशोरीहरूकोसामुदायिक संस्था तथा सहकारिहरूको वचत तथा लेखा व्यवस्थापनमा क्षमता विकास, जीवनउपयोगीशिक्षा आदि) ।
- विपन्न वर्गका महिलाहरूको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम (समूह निर्माण, लघुउद्यम विकास योजनातर्जुमा जस्तैः करेसावारी, फलफूल प्रशोधन, कम्पोस्टिङ्ग, सिलाईकटाई, कम्प्युटर, रेडियो, होटेल व्यवस्थापनतथा मोवाईल मर्मत आदि ।

(ग) आर्थिक/सीप विकास

- कृषिमा आधारितः कृषि, खाद्य तथा फलफूल प्रशोधन, कृषि जन्य लघुउद्योगहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,जैविक कृषि व्यवसाय, कम्पोष्ट मल, गोठ सुधार, व्यवसायिक तरकारी एवं फलफुल खेती विकास, माटो सुधार, विउविजन, उन्नत प्रविधिको विस्तार, हाट हटियाको व्यवस्थापन, प्रर्वद्धन कार्यक्रम, महिलाहरूको आय वृद्धि गर्न प्रत्यक्षसघाउ पुग्ने खालका तालिम तथा सीपहरू र अन्य कृषि, पशुविकास, मत्स्य विकास, पोखरी निर्माण तथा सहकारीसम्वन्धी क्रियाकलापहरू ।
- गैर कृषिमा आधारितः घरेलु तथा लघुउद्यम उद्योगहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन , परम्परागत सीपलाईपरिमार्जन गर्दै बजारमैत्री रूपमा आधुनीकरण गर्ने, गरीव महिलाहरूको आय वृद्धि गर्न प्रत्यक्ष सघाउ पुग्ने खालकातालिम तथा सीपहरू आदि । गरीव महिला सामुदायिक संस्थाहरूलाई सानातिना आयआर्जन गर्न कोषको सहयोग ।

(घ) संस्थागत विकास

- स्वास्थ्य चौकी एवं उपस्वास्थ्य चौकीहरूको संस्थागत सुधारका कार्यक्रम
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति, महिला सञ्जाल, लैङ्गिक निगरानीसमूह, कानुनी उपचार तथा सहायता समिति, महिला सहकारी संस्था, सामुदायिक संस्था/महिलासमूहहरूका संस्थागत सुधारका कार्यक्रम ।
- गरीब महिलाहरूको सामुदायिक संस्था गठन तथा विस्तारमा सहयोगगर्ने ।
- ब्याँस गाउँपालिकाको बार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा स्थानीय निकायलैंङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेसी वजेट तर्जुमा एवम् परिक्षण निर्देशिका, २०६८ मा उल्लेख गरिएकोसूचकहरूका आधारमा कार्यक्रमहरू तय गर्नु पर्दछ ।

(२) बालबालिकालाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने आयोजनाहरूको सूची

(क) पूर्वाधार विकास :

- बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र कार्यविधि, २०६८ को सूचक अनुसार बालमैत्री वडा समिति, बालमैत्री गाउँपालिका र कार्यक्रम ।
- प्राथमिक शिक्षा (प्रारम्भिक बालविकास भवन, वालमैत्री शैक्षिक सामाग्री, खेलकुद मैदान, खेलकुद सामाग्री,विद्यालय मर्मत सुधार, फर्निचर, पुस्तकालय निर्माण तथा मर्मत सुधार, सौचालय निर्माण तथा मर्मत सुधार,खानेपानी तथा सरसफाई आदि कार्यक्रम।
- हिंसा पिडित बालिकाका लागि आकस्मिक संरक्षण थलो, औषधी उपचार सहयोग।

ख) सामाजिक/क्षमता विकास :

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

- बाल अधिकारको आधारमा विभिन्न बाल मैत्री सूचकहरूको विकास गरी बाल मैत्री योजना तर्जुमा रकार्यान्वयन गर्ने।
- स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा कार्यक्रमहरूमा बालबालिकाहरूको सहभागिता वृद्धि र बालबालिकाहरूकोविकासको लागि बजेट विनियोजन कार्यक्रममा जोड दिने कार्यक्रम।
- बाल मैत्री शिक्षण सिकाई (शिक्षक/शिक्षिका तालिम, शिक्षण सामाग्रीहरू, बातावरण सुधार आदि कार्यक्रम)।
- बाल क्लव र बालबालिकाहरूको समूहहरूको संस्थागत विकास र व्यवस्थापन (नेतृत्व विकास, क्षमताविकास कार्यक्रम)।
- गाउँ विकास समिति तथा विद्यालयस्तरीय वालक्लव, संजालहरूको संस्थागत विकास र वालभेलाका लागिआवश्यक सहयोग जस्तैः विभिन्न अभियान सञ्चालनका लागि फर्निचर, वालभित्ते पत्रिकाका वोर्ड तथास्टेशनरी सहयोग आदि)।
- किशोरी किशोरहरूमा मानसीक र शारिरीक स्वास्थमा आउने परिवर्तन र यस सम्वन्धी व्यवस्थापन सम्वन्धीज्ञान र चेतना अभिवृद्धि जस्तै महिला कक्षा शिक्षिका, वालक्लवका महिला सदस्यका लागि सरसफाईसम्वन्धि तालिम।
- किशोरी र किशोरीहरूको नेतृत्व विकास गर्ने खालका कार्यक्रम।
- बाल विवाह विरूद्ध अभियान कार्यक्रम।
- बालश्रम विरूद्धको कार्यक्रम ।
- किशोरी शिक्षा अभियान कार्यक्रम र बैकल्पिक विद्यालय स्थापना।
- जीवन उपयोगी सीपहरू सम्वन्धी ज्ञानको अभिवृद्धि।
- प्राथमिक स्वास्थ सेवा, एच.आई.भी/एडस, प्रजनन स्वास्थ सम्वन्धी कार्यक्रम।
- जन्म दर्ता अभियान कार्यक्रममा सहयोग।
- विभिन्न खोप अभियानहरू कार्यक्रमहरूमा सहयोग।
- पोषण कार्यक्रम सहयोग।
- जोखिममा परेका बालबालिकाहरूको लागि सहयोग कार्यक्रम ।
- सूचना र संचारमा पहुँच र उपयोगिता।
- आर्थिक अवस्था कमजोर, जेहेन्दार र असक्त अपाङ्गता भएका छात्र, छात्राहरूको लागि छात्रवृति कार्यक्रम।
- आर्थिक र सामाजिक अवस्थाले स्कुल पठन पाठन गर्न नसक्ने र बिचमा स्कुल छोडने छात्र, छात्राहरूकोलागि शैक्षिक विकासको विशेष कार्यक्रम।
- अशक्त, अपाङ्गता भएका छात्राहरूको लागि शैक्षिक र बाल स्वास्थ सम्वन्धी विकासको लागि विशेषकार्यक्रम।
- बालबालिकाहरूको क्षमता विकास र सशक्तिकरण सम्वन्धी कार्यक्रम।
- बाल स्वास्थ सम्वन्धी कार्यक्रम संचालन।
- स्वास्थ्य चौकी, उप स्वास्थ्य चौकीहरूमा बालबालिकाहरूको स्वास्थ सेवाका लागि आवश्यक सामाग्रीहरूअभिभावकहरूलाई बाल बालिकाहरूको हेरचाह सम्वन्धी ज्ञानको अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम।
- समुदायमा आधारित सूचना प्रणालीको विकास, सहभागितामूलक अनुगमन विधिहरूको विकास (उदारण :सामुदायिक सूचना पाटी, पिआरए आदि ।
- बालबालिकाहरूको क्षेत्रमा काम गर्ने स्वयंसेविकाहरू जस्तै : सामुदायिक परिचालिकाहरूको क्षमता।
- अभिवृद्धि, संजाल निर्माण, नियमित बैठक सञ्चालनमा सहयोग कार्यक्रम।
- बालबालिकाहरूको अवस्थामा सुधार ल्याउने कार्यक्रममा सहयोग पुऱ्याउने ग्रामीण सहजकर्ताहरूकोपरिचालन, क्षमता अभिवृद्धि।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

- बालबालिकाहरूको अवस्थामा सुधार ल्याउने कार्यक्रममा सहयोग पुऱ्याउने सहजकर्ता, सामुदायिकपरिचालिकाहरूको लागि व्यवस्थापन सहयोग, उत्प्रेरणामूलक पुरस्कार।
- स्थानीय निकायमा बालबालिका, महिलाहरूको विकासको योजना तर्जुमा, समिक्षा गर्न समन्वय समितिवैठकमा सहयोग।
- बालबालिकाहरूको अवस्था विश्लेषण गर्न सर्भेक्षण, बालबालिकाहरूको प्रोफाईल तयारी।

(ग) संस्थागत विकास

- विद्यालय, स्थास्थ्य चौकी, बाल क्लब, बाल सञ्जाल संस्थाहरूको संस्थागत विकास गर्ने आदि कार्यक्रम ।
- बालबालिकाहरूको क्षेत्रमा गरिएका अनुकरणीय सफल कामको अभिलेखन।
- किशोरी/यूवा क्लब गठन, बिस्तार ।

(३) आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका विपन्न वर्गहरूले प्रत्यक्ष फाईदा पाउने आयोजनाहरूको (दलित,आदिबासी/जनजाति, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, मधेसी, मुस्लिम, पिछडा वर्ग र अन्य पिछडीएकावर्गका समेत) सूची।

(क) पूर्वाधार विकास :

- खानेपानी तथा सरसफाई : इनार निर्माण तथा मर्मत, ट्यूवेल जडान, धारा निर्माण तथा मर्मत सुधार ट्याङ्कीनिर्माण, आकाशेपानी संकलन, खानेपानी श्रोत संरक्षण, शौचालय निर्माण, मर्मत र सम्भार।
- बैकल्पीक उर्जा, सुधारिएको चुलो , सौर्यउर्जा, गोबरग्यास, पानी घट्ट, खाद्य प्रशोधन आदि आयोजनाहरू।
- स्थानीय तहमा सामाजिक पूँजी अभिबृद्धि गर्ने तथा तालिम सञ्चालन गर्न सामुदायिक भवन।
- सांस्कृतिक/पुरातात्विक महत्वका ऐतिहाँसिक पूर्वाधार संरक्षण तथा मर्मत सुधार।
- लक्षित समूहहरूको आवश्यकतामा आधारित साना तिना उत्पादनमूलक आयोजनाहरू आदि कार्यक्रम ।

(ख) सामाजिक/क्षमता विकास :

- विभिन्न पछाडि परेको तथा पारिएका विपन्न वर्गहरूको पार्श्वचित्र तयारी तथा विपन्न वर्गको नक्साङ्कनतयारी ।
- स्थानीय निकाय एवं विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाबाट सञ्चालन गर्ने विकासको कार्यको समयसीमा, कार्य पद्धति, बञ्चितमा परेको समुदाय र जनताका लागि विद्यमान नीतिगत प्रावधानहरू सम्वन्धीजनचेतना जगाउने कार्यक्रम ।
- सूचना र संचारमा पहुँच, बैदेशिक रोजगारीको लागि आवश्यक जानकारी र सीपको विकास, लोक सेवातयारी कक्षा सञ्चालन ।
- अधिकारमा आधारित विकास अवधारणा, विभेदयुक्त प्रचलन, मानव अधिकार, नीति, कानुन आदिबारे चेतनाअभिवृद्धि कार्यक्रम ।
- विपन्न पछाडि परेको वर्गहरूको समूह र सञ्जालहरूको सुदृढीकरण र संस्थागत विकास कार्यक्रम, नेतृत्वविकास कार्यक्रम र सशक्तिकरण सम्वन्धी कार्यक्रम ।

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)

- यौनिक तथा अल्पसंख्यक समुदायको विकास ।
- ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि सामाजिक सुरक्षा , क्षमता विकास सम्वन्धी कार्यक्रम ।
- समाजका सबै भाषा, धर्म जातीहरू प्रति सदभाव जगाउन उन्मुख गराउने कार्यक्रम र जनचेतनामूलकआदि कार्यक्रमहरू ।

(ग) आर्थिक/सीप विकास

- कृषिमा आधारित : कृषि, खाद्य तथा फलफूल प्रशोधन, कृषि जन्य लघुउद्योगहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,जैविक कृषि व्यवसाय, कम्पोष्ट मल, गोठ सुधार, व्यवसायिक तरकारी एवं फलफुल खेती विकास, माटो सुधार,विउ विजन, उन्नत प्रविधिको विस्तार, लक्षित समूहहरूको आय वृद्धि गर्न प्रत्यक्ष सघाउ पुग्ने खालकातालिमहरू र अन्य कृषि, पशुविकास, मत्स्य विकास, पोखरी निर्माण तथा सहकारी सम्वन्धी क्रियाकलापहरू ।
- गैर कृषिमा आधारित : घरेलु तथा लघुउद्यम उद्योगहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन , परम्परागत सीपलाईपरिमार्जन गर्दै बजार मैत्री रूपमा आधुनिकीकरण गर्ने, लक्षित समूहको आय वृद्धि गर्न प्रत्यक्ष सघाउ पुग्नेखालका तालिम तथा सीपहरू आदि कार्यक्रम ।

(घ) संस्थागत विकास

- सामुदायिक संस्था, यस वर्गका विभिन्न संघ संस्थाको संस्थागत विकास सम्वन्धी आदि कार्यक्रमहरू ।

आज्ञाले
भानुभक्त भट्ट
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

दिलिप सिंह बुढाथोकी
ब्याँस गा .पा (अध्यक्ष)